

Muistio: Äkkiväärän aikamatka historiaan

Euroopan unionia ja globalisaatiota kritisoidaan usein sillä, että asiat olivat ennen Euroopan unionia paremmin. Olivatko? Millaisia olivat kahdeksastoista ja yhdeksästoista vuosisata? Entä millainen oli kahdeskymmenes vuosisata?

Muistan 20. vuosisadan lopun, tai sirpaleita siitä. Halusin muistaa enemmän, joten rakensin kahvin, nikotiinin ja vitutuksen voimalla toimivan aikakoneen, jolla matkustin viime vuosisadalle ja vieläkin kauemmaksi tekemään havaintoja Euroopan lähihistoriasta.

Olen lukenut kirjoituksia suuresta eurooppalaisesta eksytyksestä ja paneurooppalaisesta salaliitosta, jonka tarkoituksena on valkoisen eurooppalaisen rodun hallittu kansanmurha. Lukemani asiat saivat minut suunniltani pelosta. Voisiko olla niin, että tämän vastenmielisen suunnitelman taustalla on kulttuurimarxistien inha juoni, vai vain vaihtoehtoinen hupailuun perustuva historiallinen narratiivi. Tosiasiassa minua ei niinkään pelota tällaisen salaliiton mahdollisuus, vaan se, että jotkut uskovat sen olemassaoloon.

Vaihtoehtoisen historiankirjoituksen mukaan natsiupseerit ja johtavat saksalaiset liikemiehet kohtasivat toisen maailmansodan viimeisinä päivinä Ranskassa eräässä punaisessa talossa järjestetyssä salaisessa kokouksessa ja sopivat vihervasemmistolaisen Euroopan unionin perustamisesta saksalaisten ylivallan turvaamiseksi Euroopassa.

Euroopan unionin, tuon ilmestyskirjan pedon ja Baabelin porton johtoon asetettiin sitten epädemokraattisesti kulttuurimarxistinen vakioeliitti, jonka tehtävänä on eurooppalaisten kulttuurien tuhoaminen ja Uuden Neuvostoliiton eli *eurostoliiton* perustaminen kansallisvaltioiden raunioille.

Mutta keitä meidän pitäisi syyttää Euroopan alasajosta? Syylliset tiedetään, mutta heistä ei saa valtamedioissa puhua. Syyllisiä ovat: Illuminati, vapaamuurarit, Tempeliherrat, liskoihmiset, vihervasemmistolaiset natsit, joulupukki, neljä seitsemästä Lumikin kääpiöstä ja eräs tyyppi, jonka nimeä en uskalla edes ääneen sanoa tai kirjoittaa, koska hän on amerikanjuutalainen sijoittaja.

Päätin selvittää tämän hirveän salaliiton juurta jaksaen, sillä olinhan kehittänyt aikakoneen, joka avaa historian kaikki suljetut ovet ja salaisuudet.

Aika kultaa muistot

Kansallisromanttinen nostalgia muistaa viime vuosisadan viimeiset vuosikymmenet ihanteellisena ja työntäyteisenä ajanjaksona. Suomea rakennettiin tarmokkaasti lujan arvokonservatiivisen ja patriarkaalisen kivijalan varaan. Naiset tiesivät asemansa kirkossa ja kotona. Jos vuosisadan alussa joku hysteerikko olisi mielenhäiriössä ehdottanut naispappeutta, ihmiset olisivat kauhistellen ravistelleet vastenmielisen ajatuksen harteiltaan, mutta naurahtaneet helpottuneina ymmärtäessään, että ajatus naispappeudesta on vain absurdi vitsi. Naiset vaietkoot seurakunnassa!

Kahdennenkymmenennen vuosisadan ihmiset olivat paljon oikeamielisempiä ja eettisempiä, kuin nykyiset selkärangattomat jumalankieltäjät ja sukupuoli-identiteettinsä kanssa rimpuilevat pervot, joiden moraali on valuvaa sateenkaarihytytelöä. Kirkoissa käytiin tietenkin säännöllisesti ja säntillisesti, mitä useammin, sitä parempi, kuitenkin aina vähintään kahdesti viikossa.

On totta, että kahdennenkymmenennen vuosisadan alussa homot ja seksuaalisen identiteettinsä kanssa kipuilevat hysteerikot, avionrikkojat, auerveraarat, miestennielijät, miehitykset ja synnissä elävät jumalankieltäjät sekä muut yhteiskuntaa mädättävät kauhistukset, kuten seksuaalikasvatus, ehkäisy ja tasa-arvo olivat vasta orastavia aavistuksia suuren eksyttäjän pahantahtoisissa suunnitelmissa. Elämä oli oikeaa, aitoa ja hyvää elämää, jossa ei Perkeleellä ollut sijaa. Aurinko paistoi ja kultaiset kauravainiot aaltoilivat elon lämpimässä tuulenvireessä ja jokainen suomalainen nainen synnytti ainakin kaksitoista ihanaa pellavapäätä.

Elämä oli ihanaa eurooppalaisessa Eedenissä

Kahdeskymmenes vuosisata oli mahtavaa aikaa. Rikollisuutta ja terrorismia ei Suomessa vielä ollut ollenkaan, eikä kukaan koskaan raiskannut ketään, sillä naiset olivat siveellisiä ja miehet hyveellisiä ja suoraselkäisiä. Jos mies ei ollut Koskela, oli hän Rokka tai Hietanen.

Vieraita katsottiin aidosti oudosti ja kulmien alta syvästi arvostellen. Rock maistui kielletyiltä hedelmältä ja perisyynniltä. Mitään pelättävää ei ollut, sillä ilkeitä beduiineja eli vain Tuhannen ja yhden yön tarinoissa. Edgar Rice Burroughsin romaaneissa kuvattiin hurjia ja synkkäkulmaisia afrikkalaisia, mutta romaanit olivat fiktiota. Jos Afrikka oli olemassa, se oli mielikuvituksellinen kartta Kari Mannerlan Afrikan tähdessä. Neekereitäkään ei ollut oikeasti muualla kuin Peppi Pitkätossun maailmassa. Lapsetkin ymmärtävät, ettei Peppi Pitkätossu ollut oikea tyttö, joten oliko hänen isänsä, Efraim Pitkätossu oikeasti neekereiden kuningas? Tuskin! Jos oli, sitä eivät historiantkirjat muista. Uusissa Peppi Pitkätossuissa tähän epäkohtaan on jo – Taivaan kiitos – puututtu. Nyt tiedetään, että Efraim Pitkätossu olikin Etelämeren kuningas, mikä selittää paljon.

Jossain Hyväntoivonniemen pohjoispuolella eli Tarzan, joka oli apinoiden kuningas, mutta apinoitahan elää vain

eläintarhoissa. Missään tapauksessa ihminen ei ole kehittynyt apinoista. Jos olisi, apinoita ei voisi olla olemassa? Ihan oikeasti! Tämän tiesi Hietanenkin.

Anteeksi. Minulta pääsi sarkasmi ja eksyin aiheesta.

Suomen leijonavaakuna Kustaa Vaasan hautamuistomerkillä Uppsalan tuomiokirkossa vuodelta 1583. Tämä vaakuna oli Eric O. W. Ehrströmin lähtökohtana hänen suunnitellessaan itsenäisen Suomen ensimmäistä vaakunaa.

Kotimaa oli puhdas ja neitseellisen koskematon paratiisi suuren ja isällisen Neuvostoliiton turvallisessa kainalossa. YYA piti meidät vahvoina ja varpaillaan. Eurooppa oli yhtä kaukana kuin Amerikka ja Amerikka oli Atlantin toisella puolella ihan toisessa maailmankaikkeudessa. Eurooppa oli tosi kaukana.

Ennen Keihäsmatkoja useimpien suomalaisten maailma rajoittui Tukholmaan, vaikka joidenkin merimiesten tarinoiden mukaan Tukholman takana jossakin oli paheellinen Kööpenhamina ja vielä kauempana Amsterdamin punaisten lyhtyjien alue.

Oi niitä aikoja. Maamme-laulu soi väkevästi suvessa, korottaen suomalaisen mielenmaiseman ylpeästi korkeuksiin aina sinivalkoiselle taivaalle ja korkeammallekin. Mitä sillä oli väliä, että Maamme-laulun sävel perustui saksalaistaustaisen Fredrik Paciuksen juomalauluun, tai että sanat olivat Johan Ludvig Runebergin ruotsinkielisestä runosta? Ei mitään! Ei yhtään mitään väliä.

Suomalaista kansallismielistä paloa ei sammuta sekään, että Suomen lipun värit ovat Venäjän laivaston lipusta, risti Tanskan Dannebrogista ja vaakunaleijona Ruotsista. Sattumaa sanon minä!

Suomi ei koskaan ole ottanut vaikutteita mamuilta. Eivätkä suomalaiset ole koskaan itsekään mamuilleet mihinkään. Ei koskaan! Ruotsiin muuttaneet sadat tuhannet suomalaiset lähtivät rikastamaan ruotsalaista kulttuuria, koska ruotsalaiset eivät pärjänneet ilman suomalaisten apua, ja ruotsalaiset ovat siitä suomalaisille ikuisesti kiitollisia. Mitään mamuttelua ei ollut ennen kuin harhaiset suomalaiset päättäjät ryhtyivät Iisebeliin, tuohon Brysselin kulttuurimarxistien juonista siinneeseen Baabelin porttoon, jonka ainoana tarkoituksena on tuhota kristinuskon luja moraalinen perusta ja hävittää eurooppalaiset kansat beduiinien ja afrikkalaisten tsunamilla.

Tärkeintä on, että emme koskaan alistu globalistien valheisiin. Juokaamme Pirkan Pirkkalan vainioilla viljelemä kotimainen kahvimme puhumatta sanaakaan mistään globaaleista hapatuksista, kuten ilmastoöyhötyksestä. Meidän kahvimme tulee Pirkalta. Perkele, ei se mistään Afrikasta tai Etelä-Amerikasta tule. Lapsikin sen tietää.

Veljet ja siskot, muistakaa, että me emme ole eurooppalaisia ja venäläisiä emme halua olla, olkaamme siis mäkitupalaisia.

Eräessä lukemassani keskustelussa korostettiin, että **"historia toistaa vitsejään"**. Oliko kirjoittajan tarkoitus sanoa, että historia toistaa virheitään – en tiedä. Historia todellakin toistaa vitsejään ja vaikka se on jollain tavalla huvittavaa, se on myös traagista, pelottavaa ja surullista. Nyt aistittava yhteiskunnallinen ilmapiiri muistuttaa pelottavan paljon 1930-luvun kansallismielistä ilmapiiriä ja yhteiskunnallista vastakkainasettelua.

Aikakoneellani syöksyin ajan ja avaruuden halki kauas menneisyyteen ja kauemmaksikin

Laskin neliulotteisen aika-avaruuden koordinaatit moneen kertaan. Jokin laskuissani meni kuitenkin pahasti vikaan. Syöksyin yhdeksännentoista vuosisadan yhteiskunnallisiin myrskyihin. Se oli, kuten saatoin kaikilla aisteillani havaita, kaoottinen ja hullu vuosisata.

Yhtäällä nuorukaiset, joiden rintaa poltti kansallismielisen ylpeyden ja aatteen palo, jonottivat sotaväkeen päästäkseen tappamaan kommunisteja ja muita kansallisvaltion jumalattomia vihollisia. Toisaalla Ranskan Suuren vallankumouksen jälkimaininkien aalloilla patsastelevat politrukit paasasivat vapaudesta, veljeydestä, tasa-arvosta ja kaikesta muusta kristinuskon vastaisesta hapatuksesta, kuten uskonnonvapaudesta ja ihmisoikeuksista.

Ranskan suuren vallankumouksen jälkimainingeissa Ranskan kansalliskokous asetti matemaatikoista muodostuvan komitean

laatimaan uutta mittajärjestelmää, sillä aiemmin eri maissa oli noudatettu eri mittajärjestelmiä, mikä tuotti harmaita hapsia, stressiä, ärtymystä, närästystä ja suoranaista vihaa, sillä kukaan ei ymmärtänyt muiden mittajärjestelmiä. Komiteassa olivat mukana aikansa nerokkaimpiin tiedemiehiin lukeutuvat Joseph-Louis Lagrange ja Antoine Lavoisier. Vuonna 1791 Ludvig XVI vahvisti metrijärjestelmän, vain päivää ennen kuin hänet vangittiin.

Ranskalaiset jättivät meille ainakin kaksi huimaa keksintöä: metrijärjestelmän ja giljotiinin. Jos valtionjohtajilla kerääntyi liikaa pissaa päähän, pää oli parempi erottaa muusta vartalosta giljotiinilla ja se ratkaisi kusipäisten valtionjohtajien ongelman.

Ihmisoikeuksiako? Herran tähden! Sanokaa minun sanoneen, että jokaisen pellavapään päähän on lujasti iskostettava vahva usko Herraan jo ennen pellavapään kolmatta elinvuotta. Ihmisellä ei ole oikeuksia. Vain Taivaan Isällä on oikeuksia.

Savusumujen Lontoo ja etäällä Pariisin ilot

Havahduttuani aikamatkan pyörteistä, en tiennyt missä olin. Olinko esivanhempieni Lontoossa, koska kaikki oli sumuista ja mustavalkoista? Kaduilla haisi virtsa ja halpa gini, paska ja härskiintyneet turskat, ja ilma oli sakeana tehtaiden savusumusta ja torikauppioiden korvia särkevistä huudoista. Minua lähestyi viekkaan näköinen nuorukainen, joka ojensi ryppyisen ja noentahrinan pamfletin, ja kutsui minut Kommunistisen internationaalin kokoukseen. Kieltäydyin selittämällä, että kommunismin tulevaisuus on aika kurja. Nuorukainen vihastui. Kauhistuini ja harkitsin pakenevani

pikaisesti tuosta hirvittävästä painajaisesta. Sitten ajattelin, että olkoon menneeksi: tutustutaan kahdennenkymmenennen vuosisadan juuriin.

Millaisten yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja ulkopoliittisten juurien varaan kahdeskymmenes vuosisata oli kasvanut? Mikä oli se mädäntynyt siemen, josta sikisi masentavan väkivaltainen 1900-luku? Muistinko kertoa, että kahdeskymmenes vuosisata oli perseestä?

Nykyisin asiat ovat paremmin. Eräs kuuluisa filosofi tiivistä asian toteamukseen, että "elämä on elämän parasta aikaa". Oliko se filosofi sittenkin Matti Nykänen? Ehkä.

1900-luvun juuret ovat syvällä edellisten vuosisatojen kuohuissa ja kahinoissa

Kahdennenkymmenennen vuosisadan kuohuntaa ymmärtää paremmin, jos vuosisadan juuret kaivetaan historian lietteestä ja selvitetään, mistä suuret historialliset aatevirrat saivat elinvoimansa.

Laskin aikahypyn koordinaatit Ranskan suureen vallankumoukseen. Se oli tärkeä ajanjakso Euroopan historiassa. Ilman sitä Eurooppa näyttäisi aivan toisenlaiselta. Kuljin yhä kauemmaksi päämäärästani. Annoin ajan vuoksen tarttua minuun ja kuljettaa minua historian halki.

Vallankumouksen lapset

Ennen kuin syöksyn Pariisin maailmannäyttelyn boheemiajan absintihuuruisiin unelmiin, muistellaan hetki Euroopan historian erästä merkittävimmistä tapahtumasarjoista:

tarkoitin Ranskan suurta vallankumousta, joka käynnistyi vuonna 1789.

Ilman Ranskan suurta vallankumousta Eurooppa olisi hyvin erilainen. Monet uuden ajan ja modernin demokratian keskeisistä arvoista palautuvat vuodesta 1789 alkaneeseen eurooppalaiseen kuuhuntaan. Käsitteet kuten kansanvalta, ihmisoikeudet, ranskalaiset perunat ja oikeusvaltion periaate palautuvat Ranskan suureen vallankumoukseen. Vallankumous muutti katolisen kirkon aseman täysin, sillä se menetti valtionuskonnon asemansa, ja Ranskassa hyväksyttiin ajatuksen- ja uskonvapaus. Ranskan suuren vallankumouksen ihanteet muistuttivat Yhdysvaltojen perustamiseen johtaneita arvoja.

Okei. Ranskalaiset perunat eivät kai liity Ranskan vallankumoukseen, mutta voisivat liittyä.

Vapaus, veljeys ja tasa-arvo

Me olemme vallankumouksen lapsia. Osa vallankumouksen perinnöstä elää ja on osa arkeamme. Tällaisia vallankumouksellisia suomalaistenkin elämään yhä vaikuttavia asioita ovat metrijärjestelmä, uskonnonvapaus, poliittinen jako vasemmistoon ja oikeistoon ja yleinen asevelvollisuus.

Mitä Ranskassa tapahtui? Kansalaiset olivat hyvin vihaisia kuningas Ludvig XVI:n itsevaltaiselle hallinnolle. Toisaalla valistusaate inspiroi ihmisiä. Köyhät säätyläisetkin opetettiin uskomaan, että heillä on ihmisarvo ja oikeuksia. Kuinka naurettavaa.

Porvareiden valta oli kasvanut samaa tahtia porvareiden varallisuuden kanssa, ja he olivat jo niin rikkaita, että pystyivät haastamaan jopa aristokraattien ja monarkin valta-aseman. Vallankumouksen ensimmäisinä vuosina valtiota johtivat uudistusmieliset aateliset. La Fayette ja Mirabeau. Uudistukset, kuten perustuslaillisesta monarkiasta ja feodalismista luopuminen olivat radikaaleja.

Vallankumous ei tyydyttänyt ranskalaisten aatteellista paloa. Vuonna 1792 Ranskasta tuli perustuslaillinen monarkia, mutta päätös perustuslaillisesta monarkiasta kumottiin jo 1792. Ludvig XVI ei ilmeisestikään ollut hyvä tai rakastettu kuningas. Häntä pidettiin yleisesti yksinkertaisena marionettihallitsijana, mutta todellisuudessa Ludvig saattoi tiedonjanossaan olla jopa aikaansa hieman edellä. Ludvig XVI muistetaan *pienenä kuninkaana*, vaikka tämä oli yli 190-senttinen. Mutta, kun Ludvig XVI mestattiin 21. tammikuuta vuonna 1793, hänestä tuli päätään lyhyempi.

Terrorin aika

Fanaattisten jakobiinien valtaannousu 1793 johti terrorin ajaksi kutsuttuun diktatuuriin, jolloin vallankumouksen vastustajia vainottiin ja tuhansia ihmisiä mestattiin giljotiinilla. Terrorin juuret eivät ole Lähi-Idässä, vaan Ranskan ensimmäisessä tasavallassa. Ranskan kielestä juontuu sana terrorismi.

Maximilien Robespierre hallitsi tasavaltaa diktaattorin ottein niin kuin tapana on, mutta hänet kukistettiin 1795. Seuraavien vuosien ajan Ranskaa johtivat direktorit. Monarkistien ja vasemmistolaisten valtaannousuyritykset tukahdutettiin. Suuri vallankumous päättyi 1799, jolloin kenraali Napoleon Bonaparte nousi valtaan sotilasvallankaappauksella. Napoleon lakkautti tasavallan ja kruunautti itsensä keisariksi vuonna 1804.

Napoleonin kukistumisen jälkeen 1814-1815 vallankumousta edeltänyt järjestys yritettiin palauttaa, mutta huonolla menestyksellä. Monet vallankumouksen vaikutuksista olivat peruuttamattomia ja vaikuttavat Euroopassa vielä tänäänkin.

Ja *Voilà!* Ranskan ensimmäinen tasavalta perustettiin. Aatteellisen liekin vielä korventaessa vallankumouksellisten rintaa, Ranska aloitti vallankumoussodat (1792-1802), joissa osapuolina olivat Ranskan ensimmäinen tasavalta ja ensimmäisen ja toisen liittokunnan jäsenet.

Ranskan vallankumoussodat: Ensimmäisen liittokunnan sota

Ensimmäisen liittokunnan sodassa (1792-1797) Napoleonin Italiaan tekemien sotaretkien seurauksena Lombardia liitettiin

Ranskaan. Myös Alankomaat jäi Ranskan vallan alaiseksi ja siitä tehtiin Batavian tasavalta. Ranskan laajenemista vastaan solmitussa ensimmäisessä liittokunnassa olivat mukana Iso-Britannia, Itävalta, Preussi ja Espanja sekä eräitä pienempiä valtioita. Sodan taustalla vaikutti se, että elokuussa 1791 Pyhän saksalais-roomalaisen keisarikunnan keisari Leopold II ja Preussin kuningas Fredrik Vilhelm II antoivat Ranskan vallankumousta vastaan suunnatun Pillnizin julistuksen. Se vahvisti ranskalaisten käsitystä, että muut suurvallat uhkaavat Ranskan vallankumousta ja sen saavutuksia.

Hyökkäys Aaleniin 1796
Kuvan lähde: Wikipedia

Ranskan vallankumoussodat: Toisen liittokunnan sota

Toisen liittokunnan sota oli vuonna 1799 alkanut sota Ranskan tasavallan ja toiseen liittokuntaan kuuluvien Iso-Britannian, Itävallan, Venäjän ja Osmanien valtakunnan välillä. Sota päättyi vuonna 1801. Tässä sodassa liittoutuneet pärjäsivät kohtalaisesti, kunnes Venäjä irtautui liittokunnasta 1799 ja Napoleon teki sotilasvallankumouksen Ranskassa. Lunévilien rauhassa Ranska sai pitää voittamansa alueet ja sai lisäksi Toscanalta alueita sekä Itävallalta Venetsian ja osan Dalmatian rannikkoa. Ranska solmi rauhan Britannian kanssa Amiensissa maaliskuussa 1802. Rauha Euroopassa kesti tällä kertaa neljätoista kuukautta ja se päättyi, kun Britannia ja Ranska aloittivat toukokuussa 1803 sotatoimet uudestaan. Toisen liittokunnan sodassa olivat osallisina Ranska, Espanja, Tanska-Norja, Iso-Britannia, Pyhä saksalais-roomalainen keisarikunta, Venäjä, Osmanien valtakunta, Sardinia, Portugali ja Napoli.

Kolmannen liittokunnan sota

Napoleon soti myös kolmatta liittokuntaa vastaan vuosina 1803-1806. Siihen kuuluivat Iso-Britannia, Itävalta, Venäjä ja Ruotsi. Sota alkoi, kun Napoleon vaati Britanniaa luovuttamaan Maltan Ranskalle. Britit eivät tietenkään voineet suostua sellaiseen, joten sota alkoi 1803.

Ranskan jouduttua vihollisten ympäröimäksi, Napoleon kokosi suuren armeijan ja hyökkäsi liittoumaa vastaan idässä. Lokakuussa 1805 käydyssä Ulmin taistelussa ranskalaiset löivät itävaltalaiset ensimmäisen kerran. Toistamiseen itävaltalaiset kärsivät tappion Austerlitzin taistelussa vain puolitoista kuukautta myöhemmin. Myös venäläiset kärsivät tappion Austerlitzissa. Pyhä saksalais-roomalainen keisarikunta, joka oli syntynyt frankkien valtakunnan hajoamisen jälkeen Verdunin sopimuksella (843) lakkautettiin virallisesti 1806.

Iso-Britannia voitti Ranskan ja Espanjan laivastot Trafalgarin taistelussa lokakuussa 1805. Vuonna 1806 Napoleon voitti Napolin kuningaskunnan ja järjesteli Italian hallinnon mieleisekseen.

Neljännän liittokunnan sota

Neljännän liittokunnan sodassa Ranskan keisari Napoleon soti Britanniaa, Preussia, Saksia, Ruotsia ja Venäjää vastaan 1806-1807. Preussi halusi myös sotia, joten neljättä liittokuntaa valmisteltiin. Britit olivat aivan valmiita näyttämään ranskalaisille närhen munat. Preussia motivoi Napoleonin petollinen lupaus Hannoverin antamisesta Preussille ja Reinin liiton muodostaminen.

Napoleon halusi syöstä Englannin talouden syöksyyn. Ranska pyrki pakottamaan kaikki Euroopan valtiot mannermaasulkemukseen eli kauppasaartoon Britanniaa vastaan. Napoleonin 1806 antama Berliinin päätös sisälsi vaatimuksen, että kaikki kaupankäynti ja yhteydenpito brittien kanssa on kielletty. Syksyllä 1807 Berliinin päätöstä täydennettiin Milanon päätöksillä, joiden mukaan kaikki Britannian turvalupaa käyttävät laivat otetaan sotasaaliiksi.

Napoleonin 200 000 miehen armeija ylitti Saksin rajan 8. lokakuuta 1806. Viikkoa myöhemmin Napoleonin joukot voittivat ylivoimaisesti Preussin armeijat Jenan-Auerstedtin taistelussa. Preussin linnoitukset antautuivat yksi toisensa jälkeen ja Napoleon eteni itään ja saapui Varsovaan ennen vuodenvaihdetta. Ranskan ja Venäjän joukot kävivät verisen, mutta ratkaisemattoman taistelun Eylauissa (Bagrationovsk) helmikuussa 1807. 14. kesäkuuta Napoleonin joukot saivat merkittävän voiton Friedlandissa. (Pravdinsk) ja sota ratkesi Napoleonin voittoon. Saman vuoden heinäkuun alussa Napoleon solmi aselevon Venäjän ja Preussin kanssa Tilsitissä. Tämä vaikutti Suomeenkin.

Viidennen liittokunnan sota

Viidennen liittokunnan sodassa 1809 Ranska soti Britanniaa ja Itävaltaa vastaan. Venäjä soti Ruotsia vastaan Suomen sodassa ja Baijeri liittoutui Ranskan kanssa.

Mannermaasulkemus

Britannian pääministeri William Pitt halusi pitää maansa erossa 1789 alkaneen Ranskan suuren vallankumouksen tapahtumista, mutta kun Ranskan sotilaallinen valta kasvoi, hän alkoi rakentaa sotilasliittoja Ranskaa vastaan. Liitot rakennettiin niin, että Britannia rahoitti muiden valtioiden sotaretkiä Ranskaa vastaan.

Tästä suivaantuneena Napoleon yritti pakottaa kaikki Euroopan valtiot Britannian vastaiseen kauppasaartoon. Portugali kieltäytyi noudattamasta Napoleonin määräystä, joten Ranska ja Espanja solmivat 1807 Fontainebleaun sopimuksen, jossa maat sopivat hyökkäävänsä yhdessä Portugaliin. Ranskalainen

kenraali Jean-Andoche Junot toi 20 000 ranskalaista Lissaboniin marraskuun 1807 lopussa. Portugalin kuningasperhe pakeni Rio de Janeiroon. Seurauksena oli kansannousu Portugalissa ja Espanjassa. Vapaaehtoiset perustivat ranskalaisvastaisia kapinajunttia, jotka terrorisoivat Ranskan varuskuntia ja kuljetuksia. Espanjan ja Portugalin paikalliset armeijat löivät ranskalaiset 1808 heinäkuussa ja 17 000 ranskalaista valiosotilasta antautui. Arthur Wellesley Wellington toi alueelle 35 000 brittisotilasta, jolloin alkoi suurvaltojen välinen Pyreneiden niemimaan sota, joka jatkui vuoteen 1813 asti. Pyreneiden niemimaan sodan ratkaisutaistelu käytiin 21. kesäkuuta 1813 Vitoriassa, jossa brittien, espanjalaisten ja portugalilaisten joukot löivät ranskalaiset ylivoimaisesti.

Espanjan tilanne meni ranskalaisten kannalta vähän reisille. Napoleon sai Venäjältä lupauksen pysyä puolueettomana, jos Ranska ja Itävalta joutuisivat sotaan. Lupauksen saatuaan Napoleon komensi 200 000 miehen armeijan kukistamaan Espanjaa. Sota Saksaa ja Itävaltaa vastaan näytti todennäköiseltä.

Itävalta uskoi sotamenestykseen, mutta Venäjältä ei tullut odotettua tukea ja Britannian apurahoja ei maksettu ennakkoon. Itävalta organisoii Tirolin maakunnan kansannousun keväällä 1809. Sodan ratkaisutaistelu käytiin Wagramissa, jossa ranskalaisilla oli selvä ylivoima. Sodan seurauksena Itävalta joutui luovuttamaan Länsi-Galitsian Varsovan suurherttuakunnalle, Itä-Galitsian Venäjälle, Salzburgin Baijerille sekä Istrian, Triesten, Fiumen ja Kärntenin Ranskalle.

Suomen sota

Venäjä ja Ranska solmivat rauhan Tilsitissä 7. heinäkuuta 1807. Sopimuksessa Ranska antoi Venäjälle suostumuksen Suomen valtaamiseen Ruotsilta, joka oli Britannian liittolainen. Venäjän tehtävänä oli Suomeen hyökkäämällä pakottaa Ruotsi liittymään mannermaasulkemukseen.

Sodan seurauksena Ruotsin itäiset läänit eli Suomi liitettiin osaksi Venäjän keisarikuntaa ja samalla alueen hallinto järjestettiin autonomiseksi Suomen suuriruhtinaskunnaksi.

Eurooppalaisten sodat 1800-luvulla

1803-1815 Napoleonin sodat

1804-1813 Venäjän-Persian sota

1806-1812 Venäjän-Turkin sota

1808-1809 Suomen sota

1812-1815 Vuoden 1812 sota Yhdysvaltojen ja Britannian välillä

1821-1832 Kreikan vapaussota

1826-1828 Venäjän-Persian sota

1828-1829 Venäjän-Turkin sota

1838-1842 Ensimmäinen afgaanisota Britannian ja Venäjän välillä

1839-1842 Ensimmäinen ooppiumisota Britannian ja Kiinan välillä

1848-1850 Ensimmäinen Saksan-Tanskan sota

1854-1856 Krimin sota

1856-1860 Toinen ooppiumisota (Kiina, Ranska ja Britannia)

1857-1858 Sepoykapina brittiläisiä siirtomaaherroja vastaan

1858-1862 Ranskan Indokiinan sota

1864-1866 Toinen Saksan-Tanskan sota

1864-1866 Espanjalais-eteläamerikkalainen sota

1866 Preussin-Itävallan sota

1868 Britannian hyökkäys Etiopiaan

1870-1871 Saksan-Ranskan sota

1873-1903 Aceh'n sota (Aceh'n sulttaanikunnan ja Hollannin sodat)

1877-1878 Turkin sota

1878-1880 Toinen afgaanisota (Britannian ja Venäjän välillä)

1880-1881 Ensimmäinen buurisota brittien ja Transvaalin

buurien kesken

1884-1885 Kiinan-Ranskan sota

1893-1894 Ranskan-Dahomeyn sota

1895-1896 Italian-Etiopian sota

1896 Englannin-Sansibarin sota, joka kesti 38 minuuttia

1897 Kreikan-Turkin sota

1898 Espanjan-Yhdysvaltain sota

1899-1902 Boksarikapina (Kiinalaiset vastaan länsivallat)

1899-1902 Toinen buurisota brittien ja buurien välillä

Saksan toinen valtakunta

"Saksa on paska maa". Seppo Rädyn lakoniseen kommenttiin sisältyy kaikki oleellinen. Mitä sitä selittelemään. Avataan Saksan historiaa kuitenkin vähän, ettei jää ihan paska maku suuhun.

Saksan ensimmäinen valtakunta oli Pyhä saksalais-roomalainen keisarikunta. Toinen valtakunta, eli toinen keisarikunta luotiin Preussin ja Ranskan välisen sodan jälkeen, kun Otto von Bismarck yhdisti saksalaiset valtiot. Kolmas valtakunta syntyi Kansallissosialistisen työväenpuolueen perustamana ja sitä johti Adolf Hitler. Olen kuullut kerrottavan, että Euroopan unioni on todellisuudessa Saksan neljäs valtakunta. Jos näin on, Seppo oli oikeassa.

Brandenburgin portti,
Saksa juhlistaa voittoa Ranskasta 1871.
Kuvan lähde: Wikipedia

Saksan toinen keisarikunta rakennettiin Otto von Bismarckin johdolla, kun joukko ruhtinaskuntia ja pienempiä valtioita yhdistettiin kansallisvaltioksi tammikuussa 1871. Saksan Toinen valtakunta vaikutti Euroopassa 1871-1918 ja sen päämiehenä toimi Preussin kuningas, joka oli mahtava liittoprinssi. Kun pohjois- ja keskisaksalaiset valtiot yhdistyivät, Preussin kuninkaan virkanimitykseksi vakiintui Saksan keisari.

Muutoksen maailmassa yksi asia on muuttumaton, taukoamaton muuttuminen – Herakleitos

Ensimmäinen valtakunta (**Pyhä saksalaisroomalainen keisarikunta**) oli ollut löyhästi yhteen liittyvien ruhtinaskuntien liitto, jossa valtiovalta ei yrittänytkaan esiintyä kielellisen yhtenäisyyden tai kansallistunteen vaalijana. Ensimmäinen valtakunta oli siis hyvin erilainen,

kuin Toinen valtakunta, jossa paloi jo suursaksalaisuuden nationalistinen liekki.

Ranskan suuren vallankumouksen (1789) aikaan Saksa oli 350 suvereenista pikkuvaltiosta tai valtionsirpaleesta muodostuva särkynyt astia. Bismarck kirjoitti muistelmissaan: *Ranskan vallankumouksen puhkeamiseen saakka Saksassa ei näkynyt merkkiäkään saksalaisen kansakunnan syntymisestä.*

Ranskan suuren vallankumouksen jälkeen Eurooppa ajautui jatkuvien sotien, konfliktien ja muuttuvien liittolaissuhteiden kurimukseen. Vainoharhaiset kruunupäät mittelivät juonikkuuttaan Euroopan ja koko maailman areenoilla. Selkään puukottaminen oli enemmän sääntö kuin poikkeus politiikassa ja kansainvälisissä suhteissa.

Kun pirulliset ranskalaiset Napoleonin johdolla riistivät Preussilta yli puolet Preussin alueesta 1807 solmitussa Tilsitin sopimuksessa, saksalaisilla keitti raskaasti yli. Ranska ja Venäjä liittoutuivat Tilsitin rauhassa. Tämä katkeroitti syvästi saksalaisia ja sytytti kansallismielisyyden liekin saksalaisten sydämissä. Niinpä Ranskaa kohtaan tunnetusta vihasta tuli saksalaisia yhdistävän identiteetin väkevä perusta. Meikäläisittäin tämä oli myös äärimmäisen kiinnostavaa aikaa.

Tilsitin rauhassa Napoleon toivoi, että Venäjä painostaa Ruotsin kauppapakotteisiin Britanniaa vastaan ja tarvittaessa valloittaa Ruotsilta Suomen eli Ruotsin Östlandetin. Ruotsi ei suostunut tällaiseen uhitteluun, koska Britannia oli Ruotsin liittolainen. Tämä oli hyvin hämmentävää aikaa, sillä ruotsalaiset vihasivat ranskalaisia, ranskalaiset venäläisiä ja venäläiset ja tanskalaiset ruotsalaisia. Ruotsin Kustaa IV Aadolf vihasi Napoleonia niin paljon, että piti tätä Ilmestyskirjan petona.

Suomen sodassa Ruotsi menetti itäiset lääninsä (Suomen) Venäjälle ja Kustaa IV Aadolfin oli luovuttava kruunusta.

Ruotsin hallitsijaksi nousi ranskalais-syntyinen Napoleonin marsalkka Jean-Baptiste Bernadotte, josta alkaa nykyisten Ruotsin kuninkaallisten suku. Jotta asiat eivät olisi liian helppoja, Bernadottesta tuli Ruotsin kuningas Kaarle XIV Juhana ja Norjan kuningas Kaarle III Juhana. Oikeasti. Euroopan historia on kertomus harhaisten ja mielipuolisten kruunupäiden valtakamppailusta.

Venäjällä ei ollut ennen sotaa erityistä mielenkiintoa Suomen sivistymättömien soiden valloittamiseen, mutta Suomen sodan alettua Venäjällä oivallettiin Suomen strateginen merkitys Itämeren merenkululle Pietarin puolustukselle. Mielenkiintoinen kuriositeetti on, että vain muutamia vuosia myöhemmin Venäjä, Ruotsi ja Preussi sotivat liittolaisina Ranskaa ja Napoleonia vastaan.

Taustaa

Napoleonin Venäjän sotaretki oli päättynyt tappioon. Leipzigin taistelu (*kansojen taistelu*) sinetöi käytännössä Napoleonin kohtalon. Taistelu alkoi, kun Napoleon hyökkäsi Ruotsin kruununprinssi Kaarle Juhanan joukkoja vastaan, mutta nämä väistivät taistelun, jolloin Napoleon jäi kolmen vihollisarmeijan osittain saartamaksi ja joutui perääntymään kohti Leipzigin kaupunkia. Leipzigin taisteluun osallistuivat liittoutuneet (Preussi, Venäjä ja Ruotsi) ja Ranska. Napoleonilla oli 177 000 miestä, joista 38 000 kaatui ja 30 000 jäi vangiksi. Liittoutuneilla oli 257 000 sotilasta ja 110 000 miehen vahvuiset lisäjoukot. Liittoutuneet kärsivät 52 000 miehen tappiot. Leipzigin tykkiä sylki tulta ja kuolemaa. Liittoutuneiden voitto Leipzigin antoi näille etulyöntiaseman taistelussa Ranskasta.

Saksalainen nationalismi sai Leipzigin taistelun myötävaikutuksella lisää vettä myllyynsä. Kymmenen vuoden ranskalainen nöyryytys oli herättänyt ajatuksen Saksan yhtenäistymisestä.

Realpolitik

Preussin rautakansleri Otto von Bismarck ajoi Saksan yhdentymistä tavoitteenaan Preussin kuningaskunnan johtama konservatiivinen Saksan valtio. Vuonna 1864 Bismarck liittoutui Itävallan kanssa ja kukisti Tanskan lyhyessä sodassa, jossa Preussin kuningaskunta valloitti Scheswig-holsteinin. Pari vuotta myöhemmin (1866) rautakansleri löi Italian avustuksella Itävallan Königgrätzin taistelussa. Näin Bismarck sai sidottua pohjoisia pikkuvaltioita Preussin kuningaskuntaan.

Ranskan ja Preussin erimielisyydet Espanjan kruununperijästä johtivat Preussin ja Ranskan sotaan (1870-1871). Ranskan sotahaluja selittää pyrkimys säilyttää ranskalaisten valta-asema Euroopassa ja pelko Saksan yhdistymistä. Karl Marx vastusti kiivaasti Ranskan ja Preussin välistä sotaa ja puhui maiden proletariaatin välisen rauhan puolesta pamfleteissa ja lehtikirjoituksissa.

»Poliittinen kunnianhimo uhkaa taas maailman rauhaa tekosyynään Euroopan tasapaino ja kansalliskunnia. Ranskan, Saksan ja Espanjan työläiset! Yhdistäkäämme äänemme yhteiseksi sodanvastaiseksi paheksumuksen huudoksi! Sota, jota käydään valta-asemasta tai jonkin hallitsijasuvun etujen vuoksi, ei voi olla työläisten silmissä muuta kuin rikollista hulluutta. Me, jotka tarvitsemme rauhaa, työtä ja vapautta, esitämme jyrkän vastalauseemme niiden sotahuutoja vastaan, jotka

ostavat itsensä vapaaksi veriverosta ja pitävät yleistä onnettomuutta vain uusien Keinottelujen lähteenä! Saksalaiset veljet! Eripuraisuutemme johtaisi vain hirmuvallan täydelliseen riemuvoittoon Reinin kummallakin puolella... Kaikkien maiden työläiset! Millaisia tuloksia koituneekaan tällä hetkellä yhteisistä ponnistuksistamme, niin me, Kansainvälisen työväenliiton jäsenet, joille ei ole olemassa mitään eri valtakuntien rajoja, me lähetämme teille lujan solidaarisuuden vakuudeksi Ranskan työläisten hyvät toivotukset ja tervehdykset.» – Karl Marx

Ranskan julistettua sodan, preussilaiset ja eteläsaksalaiset joukot miehittivät Ranskan 1870. Ranskan armeija antautui, Napoleon II vangittiin ja Ranskan toinen keisarikunta romahti. Frankfurtin rauhassa Ranska luovutti Elsassin ja Lothringenin saksankielisen osan saksalaisille. Ranskalaiset pahoittivat alueluovutuksista mielensä. Tämä sota sinetöi Saksan yhdistymisen preussilaisjohtoiseksi Saksan keisarikunnaksi, jonka valtaistuimelle nousi Vilhelm I. Kruunaamisella haluttiin hieroa suolaa ranskalaisten loukattuun itsetuntoon, sillä Vilhelm I kruunattiin keisariksi Versailles'n palatsissa.

Ranskan ja Preussin välisen sodan jälkeen Napoleon III luopui vallasta. Ranskaan syntyi kolmas tasavalta, mutta ranskalaisessa yhteiskunnassa myrskysi. Kolmannen tasavallan vastustajaksi nousi Pariisin kommuuni, jonka lyhyt ja kaoottinen historia ei ole erityisen mairitteleva, mutta Pariisin kommuuni toimi esikuvana myöhemmille vallankumouksille.

Saksalainen keisarikunta saavutti nopeasti vahvan aseman muiden eurooppalaisten suurvaltojen rinnalla. 1888 Saksan valtaistuimelle noussut Vilhelm II oli militaristinen ja laajentumishaluinen keisari.

Belle Époque – kaunis aika

Belle Époque eli *kaunis aika* viittaa ensimmäistä maailmansotaa edeltäneeseen aikaan (1890-1914). Käsite vakiintui vasta maailmansodan jälkeen, sillä harvat ihmiset näkevät oman aikansa kauneutta ennen, kuin jokin kriisi paljastaa todellisuuden synkemmät kasvot kaikessa kauheudessaan.

Minä tutustuin Pariisiin, joka näytti yhtäältä tutulta ja toisaalta vieraalta. Arvasin, että vieraudentunteeseen vaikutti se, että ruuhkia ja autoja on vähemmän. Haahuilin maailmannäyttelyyn monenkirjavassa väkijoukossa, joista kenelläkään ei ollut jalassaan Adidaksia. Vehreissä puistoissa, aurinkoisilla bulevardeilla ja iloisen puheensorinan täyttämässä kahviloissa tuntui raudanluja usko tieteeseen, teknologiaan ja tulevaisuuteen. Kaupungin yllä, korkealla Montmartrella Sacre-Coeur katseli hohtavan valkeana päämäärätöntä vaellustani, mutta minua basilika ei kutsunut. Kirkon kellojen sijaan kuulin hiljattain valmistuneen rohkean Boulevard de Clichyllä sijaitsevan kabareen kutsun. Moulin Rouge oli boheemielämän keskus ja aikamatkaajana tunsin oloni todella boheemiksi. Rohkeissa kabaree-esityksissä siemailin absinttia ja kummastelin ympärilläni viihtyviä vihreitä keijuja. Taisin jossain vaiheessa päästää irti, jolloin Frédéric Chopin nimisen emigrantin pianosävelmä kuljetti minut juopuneen uneen tai toiseen maailmaan.

Kauniin ajan henki täytti kaikki aistini riemulla ja rakkaudella. Aikakauden mahtavin rakennus, Gustave Eiffelin rakennuttama torni avattiin yleisölle Champ de Mars -nimisellä puistoalueella Seinen etelärannalla vuoden 1889 maailmannäyttelyssä. Eiffelin torni oli suorastaan ihmeellinen. Se osoitti teknologisen ja tieteellisen

maailmankuvan ylivertaisuuden.

Eksymiseni tähän aikaan sivusi hiuksenhienosti Saksan syntyä, sillä kaunis aika alkoi, kun Ranskan ja Preussin välisen sodan (1871) jälkeen Euroopan historiassa koettiin poikkeuksellisen rauhallinen ajanjakso. Euroopassa ja Yhdysvalloissa vallitsi vahva positivismi, eli usko luonnontieteisiin ja tieteelliseen metodiin.

Ihmisten elämänlaatua parantava teknologia kehittyi Euroopassa ja Yhdysvalloissa nopeasti yhdeksännentoista ja kahdennenkymmenennen vuosisadan vaihteessa. Valokuvaus johti elokuvaan, velocipedistä kehitettiin polkupyörä, pienet ja kevyet moottorit mahdollistivat moottoripyörät, autot ja lentokoneet. Lääketieteellinen kehitys otti jättiharppauksia, lapsikuolleisuus laski ja ihmisten odotettavissa oleva elinikä lähti jyrkkään nousuun. Elämässä oli samanlaista viatonta ja värikästä kauneutta kuin ranskalaisten impressionistien maalauksissa.

Belle Époquen kulttuurivaikutus Suomessa

Kauniin ajan kulttuurivaikutukset eivät rajoittuneet Eurooppaan. Pariisi ja Ranska yleisemminkin olivat suomalaistaiteilijoiden suosiossa vuosisadan molemmin puolin. Belle Époquen optimismi ja usko tieteen ja teknologian mahtiin vaikuttivat monin tavoin suomalaisen kulttuuri-identiteetin syntymään. Suomalaisen taiteen kultakausi ei olisi ollut mahdollinen ilman niitä vaikutteita, joita Pariisissa opiskelleet ja työskennelleet Akseli Gallen-Kallela, Adolf von Becker, Albert Edelfelt, Ville Vallgren, Pekka Halonen, Helene Schjerfbeck ja Magnus Enckell toivat Pariisin tuliaisina.

Mutta minkälaisesta palapelin osista kuokuva, väkivaltainen ja kehityksentäyteinen kahdeskymmenes vuosisata rakentui? Peilataan Belle Époquen alkua edeltäneisiin ja sitä seuranneisiin vuosiin.

Kaikki kaunis päättyy aikanaan

Kaunis aika ja usko teknologiseen kaikkivoipaisuuteen päättyi symbolisesti Titanicin uppoamiseen 1912 ja konkreettisesti ensimmäisen maailmansodan syttymiseen 1914. Aikakauden teknologinen kehitys oli sittenkin johtanut vain tehokkaampiin tapoihin tappaa ja tuhota.

Belle Époquen loppuaikoja kuvaa määritelmä *Fin de siècle – vuosisadan loppu*. Sodan jyly, vaimojen itku ja veriset vaatteet siinsivät uhkakuvina Euroopan taivaanrannassa. Sarajevo, Verdun, Somme ja Gallipoli ovat nimiä, jotka piirtyivät syväälle eurooppalaiseen kollektiiviseen muistiin.

Belle Époque oli ollut myös innovaatioiden, teollistumisen, toiveikkuuden, demokratian voittokulun ja naisten vapautumisen aikakausi. Ehkäpä juuri suvaitsevaisuus, ihmisoikeudet, vapaus, rauhanaate ja demokratia olivat kulttuurimarxistien ja paneurooppalaisten rappareiden laastia Euroopan unionin perustaa muurattaessa.

Euroopan siirtomaavallat ja USA

1800-luvun lopulla eurooppalaiset suurvallat hallitsivat 70 prosenttia koko maapallosta. Ennen ensimmäistä maailmansotaa Eurooppa hallitsi jo 85 prosenttia koko maailmasta. Valkoinen (eurooppalainen) ylivalta oli vallitseva tosiasia.

Vastasyntyneen Saksan keisarikunnan mahdollisuudet saada

siirtomaita olivat heikot, sillä suuri osa maailmaa oli jo jaettu muiden eurooppalaisten suurvaltojen ja Yhdysvaltojen kesken. Saksan laajentumishaluisen keisari Vilhelmin oli siis katsottava lähelle nähdäkseen kauas.

Siirtomaavallat

Suurin ja ylivertainen vertaistensa joukossa, oli Brittiläinen imperiumi, jossa aurinko ei koskaan laske. Alun alkaen valtakunta, jossa aurinko ei koskaan laske – viittasi Espanjaan, joka sekin oli eurooppalaisena suurvaltana hallinnut suurta osaa koko maailmasta, mutta Espanjan aurinko oli jo laskemassa.

Brittiläinen imperiumi alkoi syntyä 1600-luvulla ja suurimmillaan se oli 1900-luvun vaihteessa, jolloin siihen kuului neljäsosa ihmiskunnasta. Kuningattaren jalokivi oli Intia. Brittiläinen imperiumi ryösti aiemmin rikkaan Intian rutiköyhäksi aiheuttaen ainakin kaksi miljoonia kuolonuhreja vaatinutta nälänhätää. Olen nähnyt jossain laskelman, jonka mukaan Brittiläinen imperiumi on suoraan ja välillisesti surmannut kaikista historiallisista valtakunnista eniten ihmisiä mukaan lukien Kansallissosialistinen Saksa ja Neuvostoliitto. En kuitenkaan löytänyt laskelmaa tähän.

Siirtomaiden asukkaiden alistaminen Afrikassa ja Aasiassa oli enemmän sääntö kuin poikkeus: Eurooppalaiset siirtomaaherrat pitivät kaikkia muita kansoja itseään alempiarvoisina.

Vuosisadan vaihteessa Yhdysvallat oli lyönyt Espanjan Yhdysvaltojen ja Espanjan välisessä sodassa ja vienyt Espanjalta siirtomaita. Theodore "Teddy" Roosevelt pyrki aktiivisesti vahvistamaan Yhdysvaltoja. Se toinen merkittävä Roosevelt oli Franklin Delano Roosevelt vähän myöhemmin toisen maailmansodan aikaan.

Japani, Venäjä ja Kiina

Japani oli ollut suljettu ja eristäytynyt valtakunta 1500 vuoden ajan. Ulkomaille matkustaminen oli kuolemantuomion uhallla kielletty. Kun kommodori Matthew Perry saapui Japaniin 1853, USA ja Japani laativat ystävyyssopimuksen (*Kanagawan sopimus*). Yhteys Yhdysvaltoihin avasi japanilaisten silmät ja he ymmärsivät, kuinka teknologisesti jälkeenjääneitä he olivat eristämisen vuoksi.

Japani modernisoitiin nopeasti Meiji-restauraatiossa, jossa Tokugawa-shogunaatin feodaalijärjestelmästä luovuttiin. Japanin uudistumisessa vaikutteita haettiin imperialismista ja samuraiden bushido-etiikasta. Ensimmäisessä Japanin ja Kiinan sodassa (1894-1895) Japani valloitti Kiinalta Korean. Vuoteen 1910 mennessä Japanista oli jo tullut alueellinen sotilasvalta ja se oli valloittanut myös Formosan (Taiwan) Kiinalta.

Venäjä oli tunnetusti valloittanut nykyisen Suomen Ruotsin kuningaskunnalta 1809 osana Venäjän ja Ranskan Britanniaa vastaan käymää sotaa. Venäjä laajeni myös itään, Keski-Aasaan ja aina Tyynenmeren rannoille asti. 1900-luvun alun tärkeimmät eurooppalaiset suurvallat olivat Britannia, Ranska, Saksa, Itävalta-Unkari ja Venäjä.

Atlantin toisella puolen Yhdysvallat oli kasvanut hyvin voimakkaaksi ja Japanista oli kasvamassa Tyynenmeren suurvalta. Entinen suurvalta Kiina menetti 1900-luvulle tultaessa vaikutusvaltaa ja alueita yhtäältä eurooppalaisille suurvalloille ja toisaalta Japanille. 1900-luvun vaihteessa puhjenneessa boksarikapinassa kiinalaiset yrittivät päästä eroon ulkomaalaisista, mutta lopulta länsimaiset joukot kukistivat boksarikapinalliset, mikä johti Pekingin ryöstelyyn ja Kiinan suurempaan nöyryyttämiseen.

Venäjän ja Japanin sodasta Venäjän vallankumoukseen

Venäjä ja Japani ajautuivat sotaan 1904. Japani saavutti

merkittäviä voittoja Venäjän laivastoa vastaan, mutta maasota Mantšuriassa juuttui veriseen ja pysähtyneeseen asemasotaan. Sota ratkesi japanilaisten eduksi Mukadenin ja Tsushiman taisteluissa. Sodan seurauksena luonnonvaroiltaan rikas Mantšuria siirtyi Japanin vaikutuspiiriin. Japani oli ensimmäinen Euroopan ulkopuolinen maa, joka oli kukistanut sodassa eurooppalaisen suurvallan. Tämä nosti japanilaisten itsetuntoa ja kansallista identiteettiä. Japani näki itsensä suurvaltana ja aasialaisen nationalismiin ja itsemääräämisoikeuden palauttamisen johtajana.

Sota ajoi Japanin taloudellisen perikadon partaalle, mutta Venäjälle sodan seuraukset olivat suorastaan katastrofaaliset. Olot olivat äärimmäisen kurjat, elintaso surkea ja köyhiä paljon. Vladimir Lenin johti vuonna 1903 perustettua sosiaalidemokraattista puoluetta. Pietarissa alkoi lakkoilu, jossa vaadittiin työläisille 8 tunnin työpäivää, työolojen parantamista, naisten palkkauksen parantamista ja edistyksellisempää demokratiaa.

22.1.1905 noin 200 000 mielenosoittajaa kokoontui Talvipalatsin eteen ja esitti Nikolai II:lle vaatimuksen kansanvallan lisäämisestä. Paikalle tulleet armeijan joukot avasivat tulen kohti mielenosoittajia. Tästä **Verisunnuntaista** alkoivat laajat levottomuudet Venäjällä. Näihin levottomuuksiin kuului Sergei Eisensteinin elokuvan kuuluisaksi tekemä kapina panssarilaiva Potemkinilla.

Lokakuun manifesti

Levottomuuksien myötä Nikolai II antoi **lokakuun manifestin**, jossa lupasi toimia kansalaisyhteisyyksien parantamiseksi ja perustuslain laatimiseksi. Tilanteen rauhoituttua Nikolai II perui manifestin. Lenin kutsui myöhemmin arviolta 15 000 uhria vaatineita levottomuuksia Venäjän vuoden 1917 vallankumouksen kenraaliharjoitukseksi.

Marxin ja Engelsin kommunistinen manifesti oli ilmestynyt jo

1848, mutta vasta 1900-luvun alussa sosialismi alkoi saada poliittista painoarvoa etenkin Venäjällä. Suomessa työväenpuolue perustettiin 1899 ja Britanniassa 1900.

1901 jaettiin ensimmäinen Nobelin tiedepalkinto. Guglielmo Marconi lähetti langattomalla lennättimellä ensimmäisen viestin Atlantin yli samana vuonna. Marconin langaton lennätin ja radio mullistivat tiedonsiirron. Sähkökäyttöinen pölynimuri keksittiin 1908. Puhelin yleistyi 1910-luvulla. Wrightin veljesten lentokone lensi ensimmäisen kerran 1903. Fordin T-mallin sarjatuotanto mullisti autoilun ja liukuhihnaan perustuvan massatuotannon. Muovi kehitettiin 1907. Albert Einsteinin suhteellisuusteoria mullisti fysiikan 1905.

1900-luvun alussa naisten emansipaatio, tasa-arvo ja äänioikeus etenivät suurin harppauksin. Uudessa-Seelannissa naiset saivat äänioikeuden 1893. Suomen naiset saivat äänioikeuden ensimmäisinä Euroopassa 1906.

Emansipaatio, joka alkuaan tarkoitti täysi-ikäisen pojan vapautumista isänsä valvonnasta, liittyy nykyisin ensisijaisesti naisten vapautumiseen patriarkaatin ylivallasta. Valistus, Englannin teollistuminen ja Ranskan suuri vallankumous ovat tapahtumia, jotka ovat avanneet ovia eri väestöryhmien poliittiselle ja sosiaaliselle emansipaatiolle. Siinä mielessä ne ovat keskeisiä rajapyykkeitä myös modernin eurooppalaisen individualismin, tiederationalismin ja edistysoptimismin synnyssä. Myös naisemansipaatiolla on juurensa tässä samassa historiallisessa kehityksessä.

En halua väheksyä 1900-luvun teknologisia ja sosiaalisia saavutuksia, mutta mielestäni 1900-luku oli ihan perseestä. Ihmisen kyky murhata kanssaihmissä mitä julmimmilla ja kustannustehokkaimmilla tavoilla saavutti tason, jota voi kutsua saatanalliseksi. Tietenkin teilatut saattoivat kitua päivä ja hollantilaisten seivästävät jopa viikon, mutta Nanjing, Dresden, kansanmurhat, Hiroshima jne.

1900-luvulla kehitetyt ydinaseet ylittävät kaiken järjen. Se, että kourallinen ihmisiä voi päättää koko ihmiskunnan kohtalosta on käsittämättömän pelottavaa ja mielenvikaista. 1900-luvulla ihmisten tappaminen ei enää ihmisille riittänyt, vaan koko vitun planeettaa alettiin järjestelmällisesti kiduttaa hengiltä. Joku ehkä toteaa: Älä ole naiivi. Kuinka turvaisimme hyvinvointimme ilman teollisuutta? En ole naiivi! Olen Puutarhatonttu Äkkiväärä ja puutarhatontuksikin tavattoman ärsyyntynyt. Hyvinvointi on yhdentekevää sitten, kun siihen on varaa vain rikkaimmalla prosentilla. Ai niin! Mehän ollaan siinä rikkaimmassa prosentissa. Kun valtameret kuolevat ja kuivuus lisääntyy, meille käy niin kuin Atlantiksen asukkaille Platonin esimerkin mukaan.

Ensimmäinen maailmansota

1910-luvulla Euroopan suurvaltojen suhteet olivat äärimäisen jännittyneet ja kireät. Kilpailu siirtomaista oli armotonta ja kun valloittamattomat alueet alkoivat loppua, siirtomaavallat alkoivat havitella toistensa siirtomaita. Seurauksena oli asevarustelukilpa, jota sotateknologiset innovaatiot ja sarjatuotanto tehostivat. Tasapainon säilyttämiseksi solmittiin useita sotilasliittoja. Sotilasliittojen seurauksena yhden maan ajautuminen sotaan johti dominoefektiin, jossa konflikti laajeni nopeasti koko Eurooppaan.

Eurooppa 1914

Kuvan lähde: Wikipedia

1911 käytiin Italian-Turkin sota, jossa Italia valloitti osmanien (Turkin) valtakunnalta Libyan. Balkanin sodat 1912 ja 1913 kutistivat entisestään osmanien vaikutusvaltaa. Serbian laajentuminen Balkanilla horjutti Itävalta-Unkarin asemaa ja lisäsi jännitteitä näiden välillä.

Balkanin kriisi eskaloitui 1914, kun serbinationalisti Gavrilo Princip murhasi 28.6.1914 Sarajevossa arkkiherttua Frans Ferdinandin ja tämän puolison Sophien. Gavrilo Princip kuului separatistiseen *Nuori Bosnia* järjestöön, jonka tavoitteena oli vapauttaa Bosnia Itävalta-Unkarin vallasta.

Princip oli pyrkinyt Serbian armeijaan, mutta sen sijaan hänet pestattiin Serbian salaisen palvelun perustamaan terrorismiryhmä *Mustaan käteen* (virallisesti Yhdistyminen tai kuolema). Frans Ferdinandin murhaan koulutettiin kolme

tuberkuloosin vuoksi kuolemansairasta nuorta miestä, joista jokainen sai pistoolin, kaksi pommia ja syanidikapselin. Serbian pääministeri Nikola Pasic yritti estää murhasuunnitelman toteuttamisen vaatimalla miesten pidättämistä Serbian rajalla, mutta pidätysmääräystä ei noudatettu ja salamurhaajat pääsivät helposti Sarajevoon. Ensimmäinen murhayritys pommilla epäonnistui, mutta Gavrilo Princip näki sattumalta arkkiherttuan ja tämän vaimon myöhemmin ja ampui heitä tappavasti kymmenen askeleen päästä.

Serbia pyrki ikävästä insidenssistä huolimatta välttämään sodan Itävalta-Unkarin kanssa, mutta Itävalta-Unkari valmistautui jo sotaan. Venäjä oli luvannut suojella Serbiaa, joten Venäjällä määrättiin liikekannallepano sen jälkeen, kun Itävalta-Unkari oli aloittanut valmistautumisen sotaan. Saksa puolestaan lupasi suojella Itävalta-Unkaria. Venäjän liittolaisena Ranska aloitti myös valmistautumisen sotaan.

1. elokuuta Saksa julisti sodan Venäjälle ja kaksi päivää myöhemmin Ranskalle. Kun Saksa loukkasi Belgian itsenäisyyttä, Britannia riensi belgialaisten ja muiden Saksan vihollisten avuksi. Muutamassa päivässä sota eskaloitui koko Euroopan laajuiseksi. Vuotta myöhemmin Italia liittyi Venäjän ja Ranskan puolelle, Turkki ja Bulgaria Saksan ja Itävalta-Unkarin rinnalle.

Länsirintamalla Saksa hyökkäsi Belgian kautta Ranskaan. Pian rintama pysähtyi veriseksi asemasodaksi. Sommen taistelussa 1916 ympäröityjen muutaman kilometrin eteneminen aiheutti taistelun molemmille osapuolille yli 600 000 miehen tappiot. Itärintamalla Venäjä oli aluksi voitokas. Melko nopeasti keskusvallat käänsivät Itärintamalla taistelun suunnan. Venäjän armeijan huolto petti, armeijan taistelutahto oli matalalla. Äiti-Venäjällä tyytymättömyys hallitukseen ja yleinen väsymys sotaan vaikuttivat keisarillisen järjestelmän kaatamiseen. Leninin johtamat bolševikit nousivat valtaan vuoden 1917 lopulla. Tsaari teloitettiin ja Venäjä vetäytyi ensimmäisestä maailmansodasta.

Ennen Yhdysvaltojen liittymistä sotaan Saksa aloitti massiivisen hyökkäyksen Länsirintamalla ympärysvaltaja vastaan ja eteni vahvasti muutaman kuukauden. Saksan alkumenestystä vauhditti sen, että Saksa pystyi tuomaan joukkoja Itärintamalta Länsirintamalle Venäjän vetäytyttyä sodasta.

1918 ympärysvallat aloittivat vastahyökkäyksen amerikkalaisten joukkojen tukemana. Tappiot olivat kovia ja saksalaisten moraalit romahti. Saksalaisten liittolaiset pyrkivät sodasta eroon, joten Saksa jäi vähitellen yksin. Saksa taipui rauhaan 11.11.1918 kello 11.

Ensimmäisen maailmansodan aikana mobilisoitiin yhteensä 65 miljoonaa sotilasta, joista kuoli noin 8 miljoonaa ja haavoittui 21 miljoonaa. Myös siviilitappiot olivat aiempia sotia paljon järkyttävämmät; noin 6,6 miljoonaa siviiliä kuoli ensisijaisesti Turkissa ja Venäjällä. Turkin suuriin siviilitappioihin johti armenialaisten kansanmurha.

Ensimmäisen maailmansodan seuraukset

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen Venäjällä oli tapahtunut vallankumous, jossa keisarinvalta loppui. Itävalta-Unkari ja Saksan keisarikunta hajosivat. Ensimmäinen maailmansota oli myös turkkilaisten osmanien valtakunnan loppu. Sodan seurauksena syntyi uusia valtioita, kuten Suomi, Viro, Latvia ja Liettua, Itävalta, Unkari, Tshekkoslovakia ja Jugoslavia.

Saksa kantoi ensimmäisestä maailmansodasta suurimman vastuun. Saksalainen keisarikunta pistettiin täysin lihoiksi. Siirtomaat siirtyivät ympärysvalloille, sotajoukkojen kokoa rajoitettiin ja Saksan maksettaviksi tulivat massiiviset

sotakorvaukset. Tämä katkeroitti monia saksalaisia, erityisesti saksanitävaltaalaista nuorukaista nimeltään Adolf Hitler.

Turkki kävi sodan Kreikkaa vastaan 1920-1922 saadakseen takaisin menettämiään alueita. Neuvosto-Venäjä lähti viemään vallankumouksen ilosanomaa Baltian maihin. Suomessa käytiin väkilukuun suhteutettuna Euroopan toiseksi verisin sisällissota punaisten ja valkoisten välillä 1918-1919.

Vuodesta 1918 lähtien Venäjällä käytiin sisällissotaa bolsevikkien ja heitä vastustaneiden vastavallankumouksellisten välillä. Miljoona ihmishenkeä vaatinut sisällissota päättyi 1920. Meikäläiset kävivät välttämättömiä heimosotia Venäjällä ja Baltiassa, mikä saattoi ärsyttää venäläisiä.

Ensimmäisen maailmansodan seurauksena Saksasta tuli tasavalta (Weimarin tasavalta). Saksassakin käytiin sisäisiä taisteluja, jossa olivat vastakkain vasemmistolaiset spartakistikapinalliset ja oikeistolaiset sotilaista koostuneet vapaajoukot (freikorps). Saksa pysyi jotenkin omassa leirissä, mutta hyperinflaatio söi rahan arvon. Sota oli köyhdyttänyt myös voittajavaltioita, Britanniaa ja Ranskaa. Eurooppalaisten suurvaltojen ajan loppu häämötti horisontissa. Yhdysvaltojen taloudellinen ja sotilaallinen vaikutus maailmanvaltana kasvoi. Myös Japanin merkitys kasvoi Tyynellämerellä.

Hyperinflaatio

Weimarin tasavallassa hyperinflaatio nosti hintoja heinä-marraskuun 1923 välisenä aikana 854 000 000 000 prosenttia.

Raha menetti niin nopeasti arvonsa, että palkat maksettiin jopa kolme kertaa päivässä. Saksan valuuttaudistuksessa 1.12.1923 biljoonalla vanhalla markalla sai yhden uuden Rentenmarkin.

Unkarissa toisen maailmansodan jälkeinen hyperinflaatio oli Saksan 1923 hyperinflaatiota pahempi. Esimerkiksi 100 000 biljoonan pengön seteli riitti heinäkuussa 1946 raitiovaunulippuun tai postimerkkiin. Tämän seurauksena valutta muutettiin pengöistä forinteiksi. Yhden forintin sai 400 000 kvadriljoonalla pengöllä.

100 triljoonan Unkarin pengön seteli vuodelta 1946

Lähde: Wikipedia

Japanin-Kiinan toinen sota

Toinen Kiinan-Japanin sota käytiin vuosina 1937-1945. Japanin hyökkäys Kiinaan oli osa keisarillisen Japanin armeijan suurta suunnitelmaa hallita Manner-Aasiaa. Japani oli provosoinut Kiinaa vuodesta 1931 alkaen. Monien sotilaallisten

väliskohtausten jälkeen Marco Polon sillan väliskohtaus lopulta katkaisi kamelin niskan ja aloitti sodan.

On hyvä muistaa, että sodilla on aina monia nimiä. Voittajat ja häviäjät käyttävät aina eri käsitteistöä. Kiinalaisille kyseessä oli Kiinan kansan vastarintasota Japania vastaan. Sodan aikana sitä kutsuttiin nimellä Pohjois-Kiinan väliskohtaus. Jep. Ihan oikeasti.

Maaailmanlaajuinen lama vuonna 1929 iski Japanilta jalat alta. Talouskriisin ratkaisuksi japanilaiset poliitikot esittivät panostusta siirtomaihin ja laajentumista. Mukdenin väliskohtaus, jossa Japanin armeija räjäytti Etelä- Mantšurian rautatien Mukdenissä ja syytti Kiinaa tästä törkeästä sabotaasista, on mainio esimerkki false-flag-operaatioista. On tietenkin sanomattakin selvää, että Kiinassa käytiin sisällissotaa. Ehkä tässä alkaa vähitellen löytyä 1900-lukua määrittelevä vahva teema: sota.

Kiina asetti Japanin kauppasaartoon. Hieman yllättäen se loukkasi japanilaisia ja kuumensi jo entisestään kiehuvaa mielialaa Japanissa. Erityisesti japanilaisten proput paloivat, kun viisi japanilaista munkkia pahoinpideltiin Shanghaissa 1932. Tätä tapausta puitiin japanilaismediassa pitkään ja hartaasti. Kaikki ovat varmaan yhtä mieltä, ettei Japanilla ollut rationaalisesti mitään muuta vaihtoehtoa, kuin pommittaa Shanghaita 29.1.1932.

Shanghain ensimmäisessä taistelussa kuoli arviolta 18 000 sotilasta ja 10 000- 20 000 siviiliä. Jopa 240 000 jäi kodittomiksi. Shanghain ympärille perustettiin demilitarisoitu vyöhyke ja Japanin vastaisesta kauppasaarrosta luovuttiin. Kiina myös tunnusti Mantšukuon nukkevaltion. Toukokuussa 1933 sovittiin aselevosta. Kansainliitto protestoi Japanin toimia, mutta Japani ei piitannut protesteista, vaan vetäytyi Kansainliitosta.

Vuonna 1936 Japani ja Saksa solmivat symbolisen

yhteistyösopimuksen. Samaan aikaan japanilaiset jatkoivat kiinalaisväestöön kohdistuvia julmuuksia. Kiinalaiset toivoivat, että Tsiang Kai-sek tulisi apuun, mutta hän oli sitoutunut taisteluun kommunisteja vastaan.

Nanjingin verilöylyn uhreja

Virallisesti sota alkoi Marco Polon sillan välikohtauksesta 7.2.1937 Pekingin eteläpuolella. Taistelujen aloittajasta ei ole varmuutta. Tšiang Kai-šek halusi estää japanilaisten hyökkäyksen Shanghaihin, joten hän käski pommittaa kaupungin satamassa olleita japanilaisia sotalaivoja. Hyökkäys epäonnistui ja kaksi pommeista putosi Shanghain asuinkortteleihin.

" Japanilaiset ovat ihotauti, kommunistit taas sydäntauti"-
Tšiang Kai-šek

Japani esitti Kiinalle sopimusta 1937, mutta sopimuksen ankarat ehdot eivät sopineet Kiinalle. Kiinan hallitus uskoi saavansa apua Kansainliitolta. Kiinassa käytiin samaan aikaan sisällissotaa kommunisteja vastaan. Kolme kuukautta kestäneiden taistelujen jälkeen Japani valloitti Shanghain. Heinäkuun lopussa Japani oli miehittänyt Pekingin ja Tianjinin lähes taisteluitta.

Japanilaiset nousivat maihin Hangzhoussa Shanghain lounaispuolella. Joulukuussa 1937 sotilaiden ja siviilien pako kaupungista muuttui sekasortoiseksi. Maihinnousu aiheutti toisaalta kitkaa Japanin maa- ja merivoimien välille. Laivasto pelkäsi, että jos japanilaiset etenevät liian syvälle Kiinaan, koska se saattaisi johtaa japanilaiset selkkaukseen Neuvostoliiton puna-armeijan kanssa. Maavoimien ylimielisyys kostautui kesällä 1939, jolloin japanilaiset ajautuivat taisteluihin puna-armeijaa vastaan. Pelkästään Nomonhanissa kuoli arviolta 50 000 japanilaista. Laivasto eteni valtaamalla Hainanin saaren Etelä-Kiinassa.

Nanjingin verilöyly

8. joulukuuta 1937 japanilaiset joukot saapuivat Nanjingiin, jonne Kiina oli siirtänyt pääkaupunkinsa jo vuonna 1928. Suurhyökkäys Nanjingiin alkoi jo seuraavana päivänä. Japanilaiset pommittivat kaupunkia yötä päivää. 12. joulukuuta kaupungin kiinalaisten joukkojen komentaja käski aloittaa vetäytymisen. Syntyneessä sekasorrossa sotilaat hyökkäsivät maanmiehiään vastaan, mikä aiheutti paniikin siviiliväestössä. Ihmiset yrittivät paeta kaupungista Jangtse-jokea pitkin samalla kun omatkin joukot tulittivat heitä.

13. joulukuuta japanilaiset miehittivät Nanjingin. Japanilaiset etsivät kiinalaisia upseereita, joiden kanssa voisivat neuvotella rauhanehdoista, mutta upseerit olivat kuolleet tai paenneet. Turhautuneet japanilaiset kostivat tämän kaupungin siviileille. Kuusi viikkoa kestäneessä Nanjingin verilöylyssä japanilaiset tappoivat 300 000-340 000 kiinalaista ja raiskasivat 20 000-80 000 naista. Väkivalta riistäytyi täysin hallinnasta ja kohdistui yhtä lailla miehiin, naisiin ja lapsiin – jopa vauvoihin, joita heitettiin pistimiin.

Tšiang Kai-šek siirsi nyt pääkaupungin Chongqingiin, joka ei ollut hallituksen, vaan rosvojoukkojen ja mafian hallussa. Japani pommitti Chongqingiä yli viiden vuoden ajan 1938–1943. Jäljelle jääneet joukot siirrettiin Wuhaniin, jonka puolustamiseen kiinalaiset saivat tukea Stalinilta 800 lentokoneen muodossa.

Toinen maailmansota 1939-1945

Ensimmäinen maailmansota jätti jälkeensä paljon katkeruutta. Yhteensä 73 miljoonaa ihmishenkeä vaatinut toinen maailmansota oli historian tuhoisin sota.

Toisen maailmansodan syttymiseen vaikutti ensimmäisen maailmansodan jälkeen solmittu Versailles'n rauhansopimus. Se ei ratkaissut Euroopan ongelmia. Erityisesti saksalaiset katsoivat tulleen epäreilusti kohdelluiksi "häpeärauhassa". Saksa menetti mm. siirtomaansa Kansainliitolle, Saksan toimilupa-alueet Kiinassa peri Japani, Elsass-Lothringen siirtyi Ranskalle, Reininmaa demilitarisoitiin. Lisäksi Saksa menetti tärkeän Puolan käytävän, Saarlandin ja Memelin, Eupen-Malmedyn sekä alueita Etelä-Jyllannista. Weimarin tasavallan aikana Saksan keisarikunnan ruhtinaskunnat muuttuivat osavaltioiksi. Tasavallan talousahdinko ja hyperinflaatio lisäsi saksalaisten nöyryytystä.

Nuori Adolf Hitler oli tuntenut olonsa kotoisaksi ja onnelliseksi ensimmäisen maailmansodan rintamalla. Saksan kansallissosialistinen työväenpuolue (NSDAP eli *Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei*) perustettiin vuonna 1919, mutta se oli pitkään merkityksetön oppositiopuolue. Niille, jotka ovat unohtaneet, "natsi" tarkoittaa kansallissosialistia. Vuonna 1923 kansallissosialistit yrittivät vallankumousta, joka epäonnistui. Sen seurauksena Adolf Hitler tuomittiin viideksi vuodeksi vankilaan valtiopetoksesta.

Hitler kuitenkin vapautettiin jo vuoden vankeuden jälkeen. Kansallissosialistisen ohjelmansa Hitler esitti 1925-1926 ilmestyneessä Taisteluni (Mein Kampf) teoksessa. Vuodesta 1930 alkaen NSDAP kasvoi erityisesti huonon taloustilanteen seurauksena. Heinäkuussa 1932 pidetyissä vaaleissa Hitlerin Kansallissosialistinen työväenpuolue nousi suurimmaksi puolueeksi saaden kolmanneksen äänistä. Puolueen valtaannousu tapahtui kuitenkin 30.1.1933, jolloin presidentti Paul von Hindenburg nimitti Adolf Hitlerin uuden hallituksen johtajaksi eli valtakunnankansleriksi. Samana päivänä, kun uusi hallitus oli nimitetty, se määräsi parlamentin hajotettavaksi. Uudet vaalit pidettiin saman vuoden maaliskuussa. Ennen uusia vaaleja vasemmistopuolueiden toiminta kiellettiin. Tätä

perusteltiin Saksan valtiopäivätalon palolla, josta syytettiin Marinus van der Lubbe -nimistä kommunistia.

Ein Reich, Ein Volk, Ein Führer (yksi valtakunta, yksi kansa, yksi johtaja)

Weimarin tasavallan perustuslaissa oli säännös, jonka mukaan valtion hätätilassa hallitukselle voitiin myöntää erityisen laajat valtuudet. Maaliskuussa 1933 valittu parlamentti säätöi valtalin, jolla Hitlerille myönnettiin tällaiset valtuudet. Hitler sai mm. oikeuden säätää lakeja ilman parlamentin hyväksyntää. Kun presidentti Hindenburg kuoli, perustuslakia muutettiin niin, että valtakunnankanslerin ja valtakunnanpresidentin virat yhdistettiin. Hitlerin arvonimeksi tuli *Führer und Reichskansler*, ja hänet nimitettiin tähän virkaan eliniäksi. Saksan hallintojärjestelmä uudistettiin ja ensimmäiset keskitysleirit perustettiin poliittisille toisinajattelijoille ja rikollisille. Hitlerin valtaa vastustavat henkilöt raivattiin tieltä tarvittaessa väkivalloin. Kommunistit eliminoitiin syyttämällä heitä Berliinin valtiopäivätalon palosta.

Elokuusta 1934 eteenpäin uskollisuutta vannottiin Saksan valtion sijaan Führerille. Hitler rikkoi Versailles'n rauhasopimuksen määräyksiä, jotka rajoittivat asevoimien suuruutta. Yleinen asevelvollisuus ja naisten poistaminen työmarkkinoilta paransivat Saksan työllisyystilannetta. Laajojen julkisten rakennushankkeiden ja muiden uudistuksien seurauksena kolmannessa valtakunnassa oli vain 100 000 työtöntä vuonna 1939.

Ranska huolestui Saksan asevarustelusta, joten vuosina 1929-1934 rakennettua Maginot-puolustuslinjaa vahvistettiin. Britannia kannatti aluksi Saksan varustautumista. Vuonna 1935 Britannia ja Saksa allekirjoittivat Hitlerin ehdottaman englantilais-saksalaisen laivastosopimuksen.

1935 Saarimaa liitettiin Saksaan kansanäänestyksen perusteella. Itävalta liitettiin Saksaan vuonna 1938, jolloin siitä tuli Saksan Ostmark. Vielä saman vuoden aikana Saksa sai Tšekkoslovakiassa sudeettialueet ja vuonna 1939 Saksa miehitti tshekkiläiset alueet, joista tuli Böömin ja Määrin protektoraatit. Slovakian talous ja politiikka alistettiin Saksan hallintaan. Pian Saksa otti myös Liettuaan ensimmäisen maailmansodan jälkeen liitetyn Memelin alueen. Toisen maailmansodan aloittamisen perusteluna oli Danzigin vapaakaupungin liittäminen Saksaan.

Molotov-Ribbentrop-sopimus

Saksa ja Neuvostoliitto solmivat keskinäisen hyökkäämättömyyssopimuksen 23. elokuuta 1939. Sopimuksen nojalla kumpikin osapuoli sitoutui olemaan liittymättä sellaiseen valtaryhmittymään, joka oli tähdätty toista sopimusosapuolta vastaan.

Puolan offensiivi

Sopimuksen salaisessa lisäpöytäkirjassa sovittiin etupiirijaosta. Suomi, Baltian maat, Puola ja Romania olivat jaon kohteina. Saksa hyökkäsi Puolaan vain vähän yli viikko sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen, koska oli saanut sille Neuvostoliiton hyväksynnän. Neuvostoliitto puolestaan hyökkäsi itäiseen Puolaan 17. syyskuuta alkaen.

»Saksan kansa on onnellinen siitä, että Saksan-Neuvostoliiton hyökkäämättömyyssopimus tulee palvelemaan molempien kansojen yhteistyön asiaa. Sodan tuloksena tilanne, joka on ollut voimassa Versailles'n sopimuksesta lähtien, vuodesta 1920,

tullaan kumoamaan... Saksa ja Venäjä tulevat saattamaan uudelleen voimaan ne rajat, jotka niillä oli ennen sotaa.»

Näin Hitler totesi Kenraalieversti Dmitri Vokogonovin mukaan kirjoittamassaan Stalinin elämäkerrassa

Kun Hitlerin joukot marssivat Itävaltaan maaliskuussa 1938, Moskovassa havaittiin repeämä Neuvostoliiton läntisessä puskurivyöhykkeessä. Tämän seurauksena Neuvostoliitto aloitti neuvottelut pienten rajanaapuriensa kanssa. Neuvostoliitto tarjosi sopimusta, jonka nojalla se antaisi sotilaallista apua Saksan hyökätessä. Suomi, Viro, Latvia, Liettua ja Puola torjuivat Neuvostoliiton tarjouksen. Kaikki tiesivät, että jos Neuvostoliiton joukkojen sallittaisiin marssia auttamaan, niitä ei enää saataisi pois.

Syksyllä 1938 Tšekkoslovakia joutui luovuttamaan sudeettimaan Saksalle. Neuvostoliitossa pelättiin, että Ranska ja Britannia olivat luvanneen Tšekkoslovakian Saksalle palkkioksi siitä, että Saksa aloittaa sodan Neuvostoliittoa vastaan. Tämän käsityksen Stalin toisti J.K. Paasikivelle Moskovassa käydyissä Suomen ja Neuvostoliiton välisissä neuvotteluissa keväällä 1939. Samoihin aikoihin Hitler otti loputkin Tšekkoslovakiasta. Slovakia joutui Saksan painostamana itsenäistymään, mutta tosiasiaa siitä tuli Saksan hallitsema nukkevaltio.

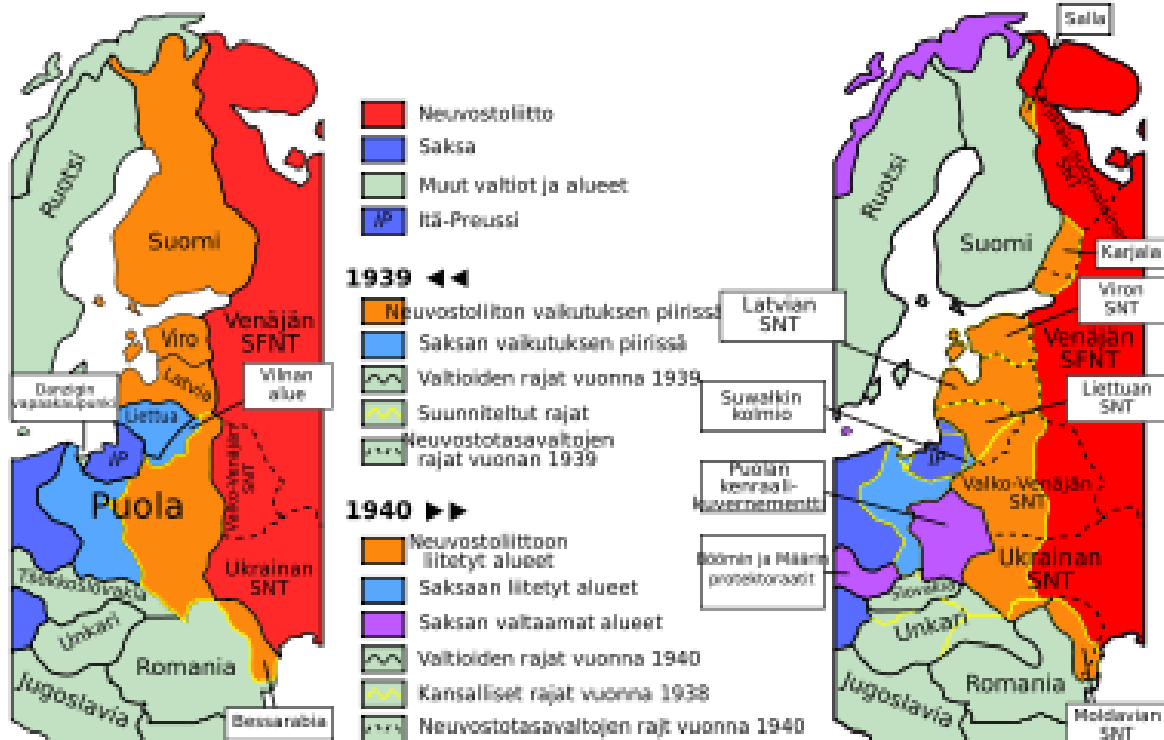
Vainoharhoja, vallanhimoa ja hulluutta

Kesällä 1939 Euroopassa kiehui omituinen ja sekava keitos. Länsivallat pelkäsivät Saksan ja Neuvostoliiton liittoa, Saksa pelkäsi Neuvostoliittoa ja länsimaita. Neuvostoliitto pelkäsi saksan ja länsivaltojen juonittelua sitä vastaan. Ranska ja Britannia takasivat Puolan rajat, vaikka eivät olleet alkuunkaan valmistautuneet sotaan. Ennen Molotovin-Ribbentropin sopimusta Stalinia kosiskelivat yhtä lailla länsivallat kuin Saksa. Hitler oli kuitenkin avokätimpi, sillä länsivallat eivät olisi antaneet Neuvostoliitolle lupaa laajentaa valtaansa pienten naapureiden alueille. Hitlerille

sen sijaan oli ihan okei, että Neuvostoliitto napsaisee naapuristaan Pienet maat, jos se ei sotke kolmannen valtakunnan suunnitelmia.

Molotovin–Ribbentropin sopimuksen mukainen jako Euroopasta

Varsinaiset rajojen muutokset vuosina 1939–1940

Kuvan lähde: Wikipedia

Suomessa sopimukseen suhtauduttiin aluksi varovaisen positiivisesti. Arveltiin, että Saksan ja Neuvostoliiton konfliktin välttäminen esti Suomen joutumisen suursodan pelinappulaksi. Mannerheim oli jo kesäkuussa 1939 pitänyt Saksan ja Neuvostoliiton välistä sopimusta huonoimpana vaihtoehtona Suomen tulevaisuudelle. Saksa yritti kumota suomalaisten huolia lähettämällä Wipert von Blücherin tapaamaan ulkoministeri Eljas Erkköä. Tosin von Blücher ei vielä tuolloin tiennyt sopimuksen salaisesta lisäpöytäkirjasta, josta hän kuuli vasta talvisodan jälkeen.

Minä luovutan

Marraskuun 30. päivänä 1939 Neuvostoliitto aloitti talvisodan Suomea vastaan. Suomi selvityi talvi- ja jatkosodasta miten

kuten, mutta se tuli äärimmäisen kalliiksi. Sodat raivosivat kaikkialla maailmassa ja arviolta 73 miljoonaa menetti henkensä toisessa maailmansodassa. Sodan päätyttyä Eurooppa, Neuvostoliitto ja monet alueet ympäri maailman oli pommitettu raunioiksi.

Winston Churchill ehdotti vuonna 1946 Euroopan Yhdysvaltojen perustamista tulevien sotien välttämiseksi. Se johti Euroopan neuvoston perustamiseen Lontoossa 1948. Euroopan unionin tarina alkaa Ranskan ulkoministerin 9.5.1950 pitämästä lehdistötilaisuudesta. Näistä olen kertonut laajemmin muissa Ruokasodan artikkeleissa.

Aloitin tämän absurdin kertomuksen ironisella ja sarkastisella otteella, mutta Euroopan historia on tragedia, jolle on hyvin vaikeaa nauraa. Me olemme syntyneet kultalusiikka niin syvällä ahterissa, että hampaammekin hohtavat. Me olemme syntyneet onnellisten tähtien alla.

En kirjoita Toisesta maailmansodasta enempää, sillä kirjoitus venyisi 50-60 sivun mittaiseksi ja sodan kauhujen listaaminen on lopultakin aika masentavaa touhua.

Jos pointtini ei ole tullut selväksi, toistetaan: kansallismielisyys, kauppasodat ja kansainvälisten diplomaattisten elinten purkaminen ovat historiallisesti ennakoineet sotia. Historia on tulkinnanvaraista ja tämä pitkä aivopieru on vain yksi tulkinta.

EU on ylläpitänyt rauhaa Euroopassa vuosikymmeniä. Se on jotain, jolle ei voi määritellä taloudellista arvoa. Kaikki höpöhöpöjutut kulttuurimarxismista ja paneurooppalaisesta salaliitosta tai eurostoliitosta on syytä viskata roskiin. Sellaisista puhuvat historiaa ymmärtämättömät pölkkypäät joko tietämättömyyttään tai hajaannusta ja epäsopua ajaakseen.

Historia toistaa vitsejään.

Köln pommitusten jälkeen

Näkökulma: Quo Vadis Europa?

Minne menet, Eurooppa, kysyi komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker pari vuotta sitten saatuaan ilmoituksen Britannian eroprosessin käynnistämisestä.

Näkökulma: Yhteinen Eurooppa

Euroopan unionia moititaan usein kasvottomaksi ja byrokraattiseksi instituutioksi, mutta parlamenttivaleissa jokainen täysi-ikäinen EU-kansalainen saa esittää mielipiteensä EU:n tulevasta poliittisesta linjasta.

Onko Euroopan tulevaisuus uhattuna?

Onko Euroopan tulevaisuus uhattuna? Tämä on kysymys, jonka esittäminen kymmenen vuotta sitten maaliskuussa 2007, olisi tuntunut hulullta, koska Euroopassa elettiin vahvaa kasvukautta.

Kymmenen vuotta sitten EU oli voimiensa tunnossa. Tammikuussa 2007 Bulgaria ja Romania liittyivät unioniin ja Slovenia euroalueeseen. EU:ssa oli 27 jäsenvaltiota ja 492,8 miljoonaa asukasta. Joulukuussa 2007 Latvia, Liettua, Malta, Puola, Slovakia, Slovenia, Tšekki, Unkari ja Viro liittyivät Schengen-alueeseen. Projektina EU vaikutti vielä vuoden 2007 alussa vahvalta ja vakaalta.

Suomessa 1990-luvun lama kääntyi talouskasvuun viimeistään vuosikymmenen toisella puoliskolla ja talous kasvoi ripeästi kymmenisen vuotta. Suomen talous kasvoi ja lepäsi näennäisen vakaalla pohjalla. Suomi oli vielä kymmenen vuotta sitten vahva talous.

Fakta: Kuluttajien luottamusindikaattori

- Vuoden 2007 alussa kuluttajien luottamus talouteen oli parempi kuin pitkällä ajalla keskimäärin ja vahvin sitten vuoden 2001 tammikuun.
- Kuluttajien neljästä osatekijästä - omasta ja Suomen taloudesta, työttömyydestä sekä säästämismahdollisuuksista muodostuva **luottamusindikaattori** näytti positiivista lukua (18,3).
- **Kuluttajien luottamusindikaattori** on keskiarvo tulevaa 12 kuukautta koskevasta neljästä saldoluvusta: oma ja Suomen talous, työttömyys sekä kotitalouden säästämismahdollisuudet.
- Saldoluvut ja luottamusindikaattori voivat vaihdella -100:n ja 100:n välillä. Positiivinen lukema tarkoittaa optimistista ja negatiivinen pessimististä näkemystä taloudesta.

Varjoja hyvinvoinnin yllä

Mutta jo vuonna 2007 hyvinvointia varjosti USA:sta alkanut kansainvälinen finanssikriisi sekä Euroalueen velkakriisi. Suomeen kriisit iskivät viiveellä vasta vuonna 2008, mutta ne iskivät niin raskaasti, ettei siitä ole vielääkään toivuttu.

Tietenkin vuosituhatien alkuvuosina oli paljon ihmisiä, joilla oli taloudellisia vaikeuksia jo ennen finanssi- ja eurokriisiä mm. 90-luvun laman seurauksena, mutta useimmilla asiat olivat paremmin ja talous vakaammalla pohjalla kuin kriisien jälkeen. Toipuminen talouskriiseistä on ollut tuskallisen hidasta. Viimeisten vuosien kurja taloustilanne on edellyttänyt raskaita poliittisia päätöksiä ja kärsivällisyyttä.

Maaailma on talouskriisien jälkeen kovin erilainen, kuin mitä se oli kymmenen vuotta sitten.

Finanssikriisien aika

Vuosien 2007-2009 globaali finanssikriisi kehittyi Yhdysvalloissa pankki- ja rahoituskriisinä. Finanssikriisiin

syntymiseen johtivat erityisesti USA:n keskuspankin pitkään ylläpitämä matala korkotaso, maksukyvyttömiä asiakkaiden holtiton asuntoluotot, asuntolainojen veroedut, rahalaitosten suuri riskihalukkuus, monikymmenkertaisella velkavivulla sijoittaminen, paisuneen johdannaiskaupan läpinäkymättömyys, pankkivalvonnan puutteet ja lainsäädännön porsaanreiät.

Eurokriisi kehittyi samaan aikaan kuin Yhdysvalloista alkanut kansainvälinen finanssikriisi. Sen seurauksena valtioiden menot lisääntyivät, verotulot laskivat ja budjettivajeet kasvoivat. Monet valtiot velkaantuivat raskaasti pelastaessaan pankkejaan.

Eurokriisin syistä on esitetty ainakin nämä kaksi teoriaa:

1. eurokriisin syy oli jäsenvaltioiden pitkään jatkunut edesvastuuton velkaantuminen
2. eurokriisin aiheutti se, että euron syntyvaiheessa jätettiin finanssipolitiikan harjoittaminen yksittäisten jäsenvaltioiden vastuulle, vaikka näiltä euron käyttöönoton jälkeen poistui finanssipolitiikan edellyttämä talouspoliittinen liikkumavara.

Molemmat kriisit johtivat valtioiden nopeaan velkaantumiseen, konkurssiaaltoihin ja työttömyyden massiiviseen lisääntymiseen. Kreikka, Espanja, Portugali, Irlanti jne. Monet EU:n jäsenvaltiot vajosivat syvään ja lohduttomaan talouskurimukseen.

Euroopan vakausmekanismien puitteissa monet vähemmän kärsineet jäsenvaltiot ja veronmaksajat joutuivat finanssikriisien maksumiehiksi, mikä aiheutti valtavaa tyytymättömyyttä myös Suomessa. Tämä tyytymättömyys loi pohjan nykyiselle alt.right-oikeistopopulismille monissa Euroopan maissa.

Vuoden 2008 jälkeen optimismi ja usko yhteiseen Eurooppaan on vähitellen vaihtunut syvään pessimismiin ja hajaannukseen. Luottamus demokratian mahdollisuuksiin ja poliitikkojen

oikeamielisyyteen horjuu. Vahvan ja yhtenäisen Euroopan idean ovat syrjäyttäneet populismi, uusi oikeistokonservatiivinen nationalismi sekä alt.right- tyylisten avoimesti fasististen ja rasististen poliittisten liikkeiden vahvistuminen unionin kaikissa jäsenvaltioissa.

Tämä on loogista, sillä EU:ssa tehdyt poliittiset ja taloudelliset virheet osoittivat perinteisen poliittisen päätöksenteon ja puoluekentän heikkoudet. Demokratia on kriisissä. Me haluamme vapautta ja hyvinvointia, mutta kompromissit, poliittiset lehmänkaupat ja kansanedustajien täydellinen vastuuttomuus, valehtelu ja omien lupauksen pettäminen horjuttavat vapaata maailmaa.

Populistit eivät ole tyhmiä – he ovat vain kyllästyneet ammattipoliitikkojen paskanjauhamiseen. Kun kehenkään tai mihinkään ei voi luottaa, miksi pitäisi luottaa mihinkään? Tästä poliitikot saavat syyttää vain itseään!

Onko Euroopan tulevaisuus uhattuna?

Nyt maaliskuussa 2017 USA:n tukema 70 vuotta jatkunut Euroopan jälleenrakennus- ja yhdistymisprojekti on vakavassa poliittisessa ja taloudellisessa kriisissä. Onko Euroopan tulevaisuus uhattuna ja kuinka EU:n mahdollinen hajoaminen vaikuttaisi meihin?

Vielä kymmenen vuotta sitten EU:lla olisi ollut sekä taloudelliset edellytykset että teknistä ja tiedollista pääomaa vahvaksi taloudelliseksi vaikuttajaksi moninapaisessa maailmanjärjestyksessä sekä ihmisoikeuksien, uusiutuvan energian sekä kestäväen kehityksen suunnannäyttäjäksi, mutta EU:n alkuperäinen ideologinen päämäärä vakaasta, hyvinvoivasta ja yhtenäisestä Euroopasta muuttui käytännössä mahdottomaksi EU:n raskaan byrokratian ja jäykkien päätöksentekoprosessien seurauksena.

Onnettomana esimerkkinä EU:n päätöksenteon surkuhupaisuudesta

on puolalaisen Donald Tuskin valintaprosessi, jota vain Puola vastusti ja aiheutti sisäpolitiikasta kumpuavilla vastalauseillaan lähinnä voimakasta myötähäpeää kaikissa muissa EU-maissa.

Uhkakuvia

Monet näkevät Suomen ja Euroopan vakavimpana uhkana maahanmuuton ja terrorismin tai Venäjän kasvavan sotilasmahdin sekä yhä näkyvämmän sotilaallisen läsnäolon Euroopan rajoilla. Ne ovat toki ongelmallisia ilmiöitä, mutta vaikka EU:n hajoaminen ja rajojen sulkeminen voisi sinänsä suitsia maahanmuuttoa, heikko ja jakautunut Eurooppa olisi suurin voitto nimenomaan islamistiterroristeille ja Euroopan hajoamisesta haaveileville fundamentalisteille.

Myös Putinin "hajota- ja hallitse"-politiikka on pyrkinyt horjuttamaan moraalisesti turmeltuneen "gayrooppaan" yhtenäisyyttä ja viime aikoina myös turkkilaiset poliitikot, Erdogan etunenässä, ovat pyrkineet murentamaan Eurooppaa aggressiivisilla lausunnoillaan.

Eurooppa horjuu ja tätä horjumista hyödyntää nyt myös Euroopan entinen vahva liittolainen, Turkki, jossa pitkän sekulaarin ja liberaalin politiikan aikakausi on päättymässä, ja jossa uusi autoritäärinen harvainvallan aika on alkamassa Erdoganin johdolla.

On hyvä muistaa, että sekä Turkki että Venäjä (ja entinen Neuvostoliitto) ovat entisiä suurvaltoja, joissa suuruuden ajoista haaveilemista ei häpeillä. Molemmat valtiot toivovat globaalin vaikutusvaltansa kasvavan tulevaisuudessa. Siltä tosiasialta Euroopan ei pitäisi ummistaa silmiään.

Maailma muuttuu: mitä tekee Eurooppa?

Sanotaan, että historia toistaa itseään. Ei toista! Ihmiset tekevät samoja virheitä yhä uudestaan, mutta historia ja

mennyt maailma eivät koskaan toistu. Nyt tehdyt virheet ja päätökset vaikuttavat siihen maailmaan, jonka jätämme tuleville sukupolville. Se voi olla parempi tai huonompi kuin mihin itse synnyimme.

Tänään me olemme niitä, jotka tekivät eilen historiaa ja sellaisina meidän tulee tuntea vastuumme huomisesta.

Maailman taloudelliset, poliittiset ja sotilaalliset voima- ja liittolaissuhteet ovat murroksessa. Angela Merkel – ei enää USA:n istuva presidentti – on vapaan maailman johtaja – sen maailman ja vapauden kulttuurin, jota olemme oppineet pitämään länsimaisena demokratiana.

Tällä hetkellä Saksa on majakka, joka näyttää demokratian suunnan ja suojelee saavuttamiemme oikeuksia: vapautta, tasa-arvoa ja demokratiaa. Ne ovat arvoja, joiden tulee olla kaiken toimintamme lähtökohtana.

Saksa yksin ei voi kuitenkaan taata demokratian pysyvyyttä. Toiveissa onkin, että Emmanuel Macron voittaa Ranskan presidentinvaalit ja vahvat Ranska ja Saksa ohjaavat Euroopan myrskyjen läpi valoisampaan ja vakaampaan tulevaisuuteen. Mielestäni se on ainoa mahdollisuus välttää vieläkin suurempia kriisejä. Suomella ei ole taloudellisia, poliittisia tai sotilaallisia edellytyksiä selvitä tulevista murroksista. Me emme vain voi jäädä yksin.

Vahva ja yhtenäinen Eurooppa on ainoa tae jonkinasteisesta turvallisuudesta muuttuvassa maailmassa. EU antaa sekä taloudellisesti, että poliittisesti enemmän liikkumavaraa ja turvaa potentiaalisen globaalin kriisin sattuessa, kuin heikko ja hajanainen Eurooppa.

Taloudellisesti eurooppalaisten hyvinvointia uhkaavat ennen muuta kehittyvät talousmahdit, kuten Kiina ja Intia, joissa ihmisten oikeudet ovat sidoksissa vaurauteen tai syntyperään. Viimeisimpien uutisten mukaan myös USA voi uhata Euroopan taloutta. Donald Trumpin esittelemä protektionistinen

talouspolitiikka voi johtaa toipuvat Euroopan taloudet kansainvälistä finanssikriisiä pahempaan kurimukseen.

Trumpin valinta USA:n presidentiksi räjäytti osakemarkkinat ennätyskorkealle, mutta sillä on seurauksensa. Monien ekonomistien mukaan talouskupla puhkeaa pian, jolloin seurauksena voi olla 1930-luvun lamaan verrattava globaali talouskriisi. Sen selättäminen edellyttää yhteistoimintaa ja siltojen rakentamista.

Menneisyys ja tulevaisuus: kuka kakun syö?

Tähän asti Eurooppa on käytännössä hyötynyt muiden maiden ahdingosta jo siirtomaa-ajoilta alkaen. Nyt Aasian talousihmeet haukkaavat suuren osan siitä kakusta, johon USA:ssa ja Euroopassa ollaan vuosikymmenten ja vuosisatojen aikana totuttu. Siihen on kovin vaikea sopeutua. Kakusta, josta aiemmin saimme kelpo siivun, jää meille enää murusia. Tätä tilannetta on vaikea korjata polkematta työntekijöiden jo saavuttamia etuja. Eurooppalaiset eivät voi kilpailla aasialaisten kanssa hinnalla: kilpailun täytyy tapahtua laadun ja brändäyksen avulla.

Euroopan avoimet sisämarkkinat tukevat kaupankäyntiä Euroopan sisällä. Ilman tätä mahdollisuutta Suomenkin olisi kilpailtava yhä enemmän halpatyöllä tuottavien maiden kanssa samoista markkinoista. Siihen meillä ei taida olla resrusseja tai halua.

Taloudellisen kilpailun seurauksena myös poliittinen retoriikka ovat koventuneet. Jos USA:n ja Kiinan välille syntyy kauppasota (tai todellinen sota), se ei millään mittarilla lisää suomalaisten hyvinvointia.

Globalisaatiosta ja markkinataloudesta saa toki olla montaa mieltä, mutta tosiasia on se, että hyvinvointimme nojaa kansainvälisiin markkinoihin ja globalisaatioon. Olemme

tottuneet edulliseen elektroniikkaan, tuoreisiin hedelmiin ja halpaan kahviin. Jos maailmanmarkkinat sulkeutuvat ja valtiot vetäytyvät protektionistiseen talouspolitiikkaan, voi aamukahvit ja tuoreet hedelmät jäädä haaveiksi.

Onko näitä uhkakuvia, vai näenkö varjoja siellä missä aurinko paistaa?

EU:n poliittinen ja taloudellinen kyky lisätä ja ylläpitää talousalueen jäsenvaltioiden hyvinvointia on erilaisten komissioiden, parlamenttien, neuvostojen ja jäsenvaltioiden välisen byrokratian sekä sisäpoliittisten ristiriitojen rampauttama.

EU on useimmille jäsenvaltioiden kansalaisille yhä vieras ja etäinen valtaa käyttävä ja turhia direktiivejä suoltava instituutio. Varsinaisesta EU-vastaisuuden kasvusta unionin jäsenvaltioissa me pit ja kansalliset poliitikot voivat syyttää vain itseään.

Voidaan vain ihmetellä, mitä teki EU:ta vastustava UKIP:in Nigel Farage europarlamentissa. Entä mitä siellä tekee tunnettu EU:n vasustaja Jussi Halla-aho? Tietenkin demokraattisesti valituilla henkilöillä on oikeus toteuttaa omantuntonsa sanelemaa politiikkaa myös Euroopan päättävissä elimissä, mutta päästääkö EU näin EU:n tuhoa ajavia troijalaisia niihin päätöksentekoprosesseihin, joiden tulisi kehittää ja vahvistaa EU:ta?

EU:sta on myös muodostunut tarpeettoman raskas ja kömpelö idioottimaisia direktiivejä liukuhihnalta tuottava koneisto, joka sen sijaan, että se parantaisi ihmisten elämänlaatua, tekee asioista monin verroin mutkikkaampia ja jäykempiä. Tällaisena EU muistuttaa tavalliselle arjen ongelmien kanssa kamppailevalle ihmiselle Kafkan Linnan tai Oikeusjutun mieletöntä ja raskasoutuista maailmaa.

EU:n on muututtava

EU:n potentiaali globaalina vaikuttajana on kymmenessä vuodessa osin liuennut poliittiseen kyvyttömyyteen, päätöksentekoa invalidisoiviin kompromisseihin, byrokratiaan, ahneuteen ja jäsenvaltioiden sisäpoliittiseen kyräilyyn. Potentiaali on tosin yhä latenttina olemassa, mutta sen valjastamiseksi tarvitaan poliittista tahtoa ja karismaattisia johtajia.

Taloudessakin on menty sieltä missä aita on matalin, mutuntumalla ja arvostettujen ekonomien näkemyksille naureskellen. No. Hyvältähän tämä kehitys näyttää ehkä Brysselin mittavia palkkoja ja eläkkeitä nauttivien silmissä.

Euroopan unionin on muututtava palvelemaan kansalaisiaan. Instituutio, joka on olemassa vain itseään varten, on tarpeeton. EU voi palvella valtioita tai riistää niitä, mutta talousalueen olemassaolo lepää lopulta EU-kansalaisten varassa. Jos ja kun EU tavoittaa kansalaiset, sen olemassaolo saa tarkoituksen.

Toivon todella, että Emmanuel Macron ja Angela Merkel – tai kuka ikinä Saksan liittokansleriksi valitaankaan – ymmärtävät, että EU romahtaa, jos kansalaisia huomioivia muutoksia ei saada toteutettua.

Brexit ja Britannian tulevaisuus?

Toistaiseksi pahin takaisku EU:n tulevaisuudelle on tietenkin ollut Britannian eroäänestys ja purjehtiminen poliittisella kartalla lähemmäksi USA:n poliittista oikeistokonservatiivista valtiojohtoa kuin poliittisesti liberaaleja Brysseliä tai Berliiniä.

Brexit-äänestys jätti Euroopan entistä haavoittuvammaksi sekä sisäisille että ulkoisille uhille. Eurooppa oli jo vanha ja kömpelö, mutta nyt se on myös voimaton ja rampa. Brexit ei

kuitenkaan ole uhka vain Euroopalle: Britannian yhtenäisyys on EU-eron myötä vaarassa. Skotlanti janoaa toista kansanäänestystä itsenäisyydestä ja samanlaisia toiveita on myös Pohjois-Irlannissa. Theresa May voikin olla Yhdistyneiden kuningaskuntien viimeinen pääministeri.

Sääntely, lait ja direktiivit

Vanhuus on kyllä tuonut viisautta, mutta viisautta ei ole osattu soveltaa talousalueen johdossa, mikä paljastuu erityisesti direktiivikäytännöissä. Sinänsä monet aivan perustellut säädökset ja suositukset on ajettu läpi ilman, että niiden taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutuksia olisi kriittisesti tarkasteltu.

Hyvätkin lait ovat huonoja lakeja silloin, kun niiden oikeutus on vain niitä laativan instituution olemassaolon oikeuttaminen lakeja säätelevänä elimenä.

Mitä enemmän lakeja säätävä elin laatii yhteisöä rajoittavia lakeja ja sääntöjä, sitä suljetummaksi ja kyvyttömämmäksi yhteisö ja erityisesti taloutta ylläpitävä ja työllistävä yritysmaailma muuttuvat.

Lakien ja sääntöjen tarkoitus on palvella ihmisiä, ei toisin päin!

Ihmiset kaipaavat turvallisuutta, mutta eivät holhoamista: niillä on vissi ero. Useimmat lait ovat perusteltuja, mutta monet pilkunviilailut heikentävät yhteisön luovaa hulluutta, uutta innovoivaa ja rakentavaa dynaamisuutta sekä rohkeutta kahlata lakien labyrintin läpi. Monet säännöt ja direktiivit syövät ihmisiä, ihmisten energiaa ja halua toteuttaa unelmiaan.

Euroalueen tulevaisuus

Eurooppaa uhkaa sisäinen hajaannus sekä USA:n uuden valtiojohdon julistaman protektionistisen talouspolitiikan myötä myös taloudellinen alamäki, joka voi edetä dominoefektinä läpi Euroopan aivan kuten finanssi- ja eurokriisit kymmenen vuotta aiemmin, mutta vieläkin raadollisempana ja tuhoavampana.

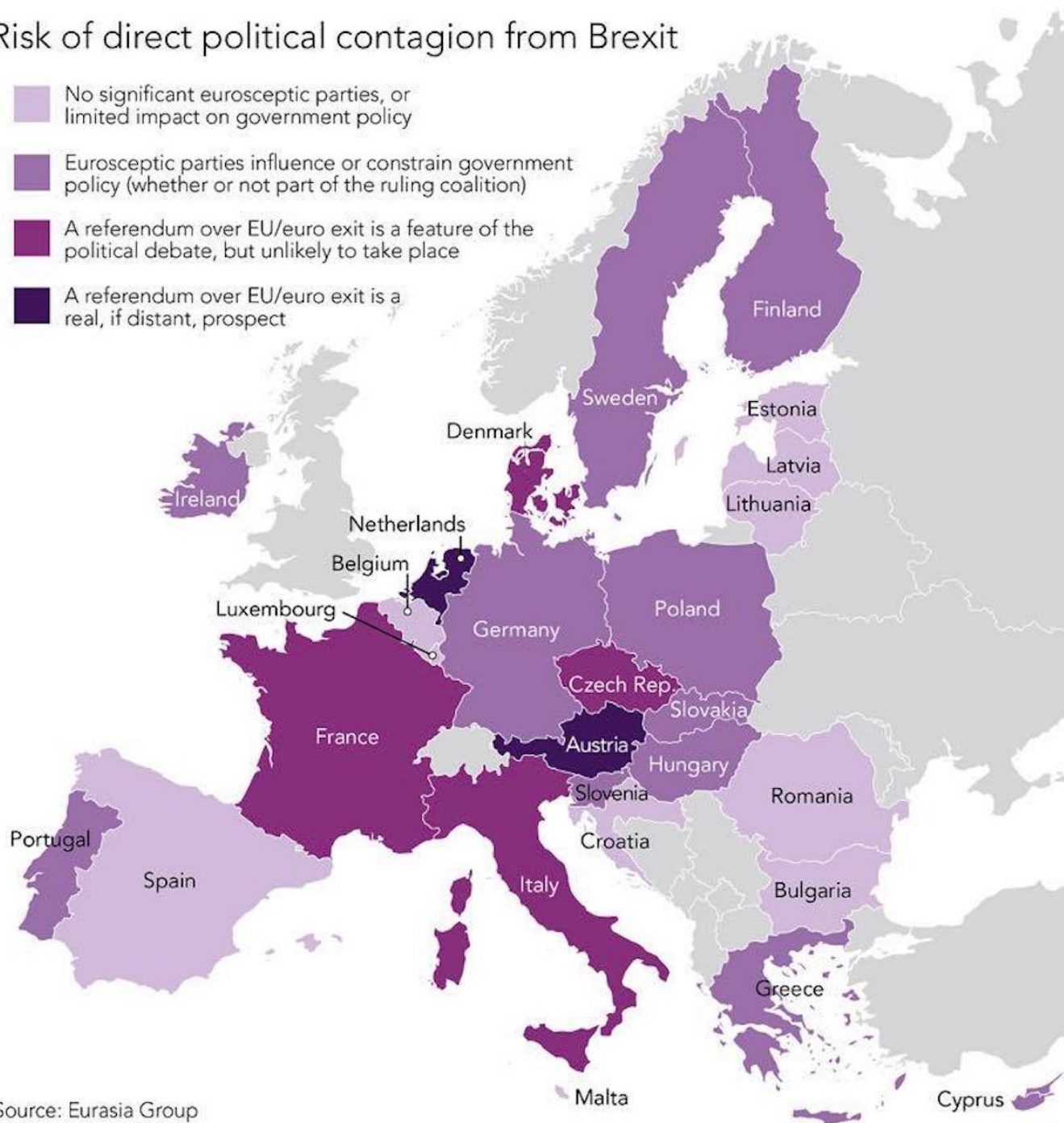
Pessimismiä on paljon ilmassa, ja esimerkiksi Bulgarian presidentti Rossen Plevneliev totesi brexit-äänestyksen alla 23.6.2016, että EU:n hajoaminen brexitin myötä johtaisi luultavasti sotaan:

“If the EU disintegrates, there will be war, because after two bloody wars the only working formula to avoid war was the EU. The only way is that integration prevails, and if there is no integration and cooperation, I am sure, there will be war in Europe,” Plevneliev said.

Schengen-alueen, euron tai Euroopan Unionin hajoaminen ei siis välttämättä tarjoaisi Eurooppaan vakautta, turvallisuutta ja hyvinvointia. Sisämarkkinoista riippuville valtioille se voisi olla kohtalokas taloudellinen takaisku kaikkine lieveilmiöineen.

Risk of direct political contagion from Brexit

- No significant eurosceptic parties, or limited impact on government policy
- Eurosceptic parties influence or constrain government policy (whether or not part of the ruling coalition)
- A referendum over EU/euro exit is a feature of the political debate, but unlikely to take place
- A referendum over EU/euro exit is a real, if distant, prospect

Source: Eurasia Group

eurasia group
Defining the Business of Politics.™

Mitä tapahtuisi, jos eurosta luovuttaisiin?

Kukaan ei varmasti tiedä. Taloudellisesti olisi toki mahdollista, että sisämarkkinoilla on kilpailevia valuuttoja. Periaatteessa Euroopan talousalue toimisi myös, jos Saksa tai

Suomi ottaisi käyttöön markan ja Italia liiran, mutta sellainen skenaario on epätodennäköinen, sillä eurosta luopuminen lisäisi painetta purkaa koko EU.

Jos Schengen epäonnistuu, sillä on välittömiä taloudellisia vaikutuksia Euroopan sisämarkkinoilla, koska rajavalvonta ja liikenteen sääntely pitäisi palauttaa rajoille. Kustannukset lankeaisivat erityisesti turismista riippuvaisille aloille sekä sellaisiin jäsenvaltioiden välillä tavaroita ja palveluita liikuttaviin yrityksiin, jotka hyötyvät tavaroiden ja palveluiden vapaasta liikkumisesta jäsenvaltioiden välillä.

Ääripään skenaariossa jäsenvaltiot voisivat Schengen-sopimuksen kaaduttua palauttaa tuontitullit ja tariffit, mikä heikentäisi kansainvälistä kauppaa ja talouskasvua. Myös nationalismiin tukeutuva taloudellinen eristäytyminen ja protektionismi ovat uhkia finanssimarkkinoille ja kansainväliselle kaupalle.

Markkinat reagoisivat lyhyellä tähtäimellä negatiivisesti euron tai EU:n kaatumiseen. Mutta, jos EU:n tai euron kaatuminen lisäisi kilpailua ja kasvua Euroopassa, myös globaalit markkinat hyötyisivät muutoksesta pitkällä tähtäimellä.

Bruttokansantuotteen kasvun kannalta Eurooppa laahasi maailmantalouden tarkkailuluokalla vuosina 2010-2015, joten EU:n talouskasvu tulisi saada pikaisesti vauhtiin ja siihen tarvitaan vetureita, kuten Saksaa ja Ranskaa sekä uusia innovaatioita ja investointeja.

Kansallisten valuuttojen palauttaminen euron jälkeisessä maailmassa aiheuttaisi varmasti harmaita hiuksia kuluttajille, päättäjille, sijoittajille ja finanssimarkkinoille. Käytännössä runsaasti velkaantuneet maat joutuisivat vanhan valuutan palautuksessa (redenominaatiossa) turvautumaan valuutan välittömään sisäiseen devalvaatioon, jolloin valuutan ostovoima heikkenisi voimakkaasti inflaation seurauksena.

Tämä voisi johtaa hallitsemattomaan sekasorttoon valtiontaloudessa, koska talletusten, palkkojen sekä eläkkeiden ostovoima romahtaisi. Pahimmillaan tilanne johtaisi hyperinflaatioon.

Esimerkiksi Saksassa hinnat kohosivat hyperinflaation seurauksena vuoden 1923 heinäkuun ja marraskuun välisenä aikana 854 000 000 000 prosenttia, jolloin rahan arvo putosi niin nopeasti, että palkat maksettiin jopa kolme kertaa päivässä. Saksassa toteutettiin 1. joulukuuta 1923 valuuttauudistus, jossa 1 000 000 000 000 vanhalla markalla sai yhden uuden Rentenmarkin.

Unkarissa puolestaan vuonna 1946 100 000 biljoonan setelillä sai raitiovaunulipun tai postimerkin. Unkarin rahauudistuksessa pengo vaihdettiin forintiksi vaihtoarvolla, jossa yhden forintin sai 400 000 kvadriljoonalla pengolla. Vuonna 2008 Zimbabwen hyperinflaatio oli jo 2,2 miljoonaa prosenttia. En tiedä miten Zimbabwen tilanne on sittemmin kehittynyt.

***Tiesitkö? Protektionismi** tarkoittaa taloustieteellisenä terminä valtion sisäisillä markkinoilla toimivien kotimaisten tuottajien suojelemista torjumalla ulkopuolista kilpailua esimerkiksi suojatullein, valtion suoralla tai epäsuoralla avulla, tariffein tai kiintiöin.*

Syitä protektionismiin ovat oman tuotannon suojaaminen, työllisyyden ja omavaraisuuden turvaaminen. Protektionismi on keskeinen osa merkantilismia, joka oli itsevaltiuden ajan kauppaja- ja teollisuuspolitiikkaa. Tavoitteena oli ylijäämäinen kauppataase, eli viennin oli oltava tuontia suurempi. Tämä saavutettiin monopoleilla, tulleilla ja kauppakielloilla, jotka estävät talouden kannalta haitallista kilpailua.

Suurimmat toiveet merkantilismin toimivuudesta murensi valistusfilosofi David Hume 1700-luvulla kehittämällään rahan

kvantiteettiteorialla, jonka mukaan rahamäärän kasvu yhteiskunnassa ei johda tuotannon lisääntymiseen vaan ainoastaan inflaatioon.

EU ui vuonna 2017 hyvin syvissä ja kylmissä vesissä. Deutsche Bank sekä käytännössä kaikki italialaiset rahalaitokset ovat talousvaikeuksissa. Trump on uhannut saksalaisia autoja korkeilla tulleilla, mikä toteutuessaan hidastaisi EU:n talousveturin vauhtia. Kreikka on ylivelkaantunut ja korruptoitunut raajarikko ja potentiaalisesti seuraava EU:sta eroava jäsenvaltio. Suomen talouskasvu laahaa prosentin puolentoista tuntumassa, mikä on riittämätön hyvinvointivaltion palveluiden ylläpitämiseen.

Maahanmuutto on kasvattanut EU:n vastustusta kaikissa jäsenvaltioissa ja Euroopassa on todistettu ilmiöitä, joita on viimeksi nähty 1930- ja 1940-luvuilla. Donald Trumpin vaalivoitto jättää Euroopan puun ja kuoren väliin, mikäli USA:n ja Venäjän suhteet lämpenevät. Brexit katsotaan loppuun aikaisintaan 2018-2019. Se voidaan nähdä historiallisena käänteenä Euroopassa, vaikka sen todellista merkitystä ja vaikutuksia ei vielä tunneta. Jos Brexit käynnisti dominoefektin, EU:n 27 maan talousalue hajoaa vähitellen, mikä todennäköisimmin johtaa myös taloutta ylläpitävien instituutioiden halvaantumiseen, protektionismin ja merkantilismin kaltaisten ilmiöiden vahvistumiseen, korkojen nousuun ja tuontitavaroiden kovaan inflaatioon.

Useimpien EU-maiden puolustus on vuosikymmeniä nojannut Natoon, mutta USA:n uusi hallinto ei näe Euroopan puolustamista nykykäytännöillä mielekkäänä, vaan pitää puolustusliittoa vanhentuneena ja tarpeettomana. Olisiko jo aika, että Eurooppa kantaisi vastuun omasta puolustuksestaan?

Kansallismieliset oikeistokonservatiiviset puolueet ovat kasvattaneet suosiotaan useimmissa EU:n jäsenmaissa. Lisäksi ainakin Ranskassa, Espanjassa, Italiassa, Ruotsissa,

Belgiassa, Saksassa, Unkarissa, Puolassa ja Suomessa vahvistuu EU- ja/tai Euro-eroon tähtäävä poliittinen liikehdintä. EU:n ja/tai Euro-alueen hajoaminen uhkaa väistämättä myös Schengenin sopimusta.

Mielenkiintoisia aikoja... huh!

Mitä mieltä olet Suomen ja Euroopan tulevaisuudesta?

```
[os-widget path="/samirajahallil/politiikka" of="samirajahallil" comments="false"]
```


Unfinished European Union Flag puzzle

Emmanuel Macron – Uuden Ranskan (ja Euroopan) rakentaja?

Millaiselta näyttää Euroopan tulevaisuus nyt kun Euroopassa puhaltavat oikeistopopulistiset EU-vastaiset tuulet. Pysykö Turkki NATO:ssa vai uhkaako NATO:a hajoaminen, itsenäistyykö Skotlanti tai Pohjois-Irlanti? Entä miten käy Euroopan Unionin Ranskan ja Saksan vaalien jälkeen?

Emmanuel Macron – En Marche!

Suurelle suomalaisyleisölle Emmanuel Macron on jäänyt melko tuntemattomaksi. Hänen nimensä on toki vilahtanut uutisissa, mutta enemmän palstatilaa ovat saaneet skandaalien ryvettämä

François Fillon ja oikeistopopulistisen Kansallisen rintaman Marine Le Pen.

Emmanuel Macron on monella tavalla epäsovinnaisin presidenttiehdokas vuosikymmeniin. 1977 syntynyt Macron on kautta historian nuorin presidenttiehdokas Ranskassa. Hän opiskeli yksityisessä jesuiittakoulussa, kunnes aloitti lukio-opinnot Pariisissa ja suoritti ne parhailta mahdollisilla arvosanoilla. Macron jatkoi opintoja Kansallisessa hallintokoulussa (École nationale d'administration, **ENA**), ja teki yliopistollisen lopputyönsä Niccolo Machiavellistä ja väitöskirjansa Georg Wilhelm Friedrich Hegelin filosofiasta. Hän on naimisissa itseään 24 vuotta vanhemman kouluaikaisen ranskan kielen opettajansa Brigitte Trogneuxin kanssa. Bisnes- ja EU-myönteinen Macron on työskennellyt investointipankkiirina Rotschild-pankissa sekä toiminut Ranskan talousministerinä 2014-2016.

Presidentinvaalit

Ranskan tuleva presidentti valitaan huhti-toukokuussa kaksivaiheisessa kansanvaalissa ja Macronin mahdollisuudet tulla valituksi ovat kasvaneet keskusta-oikeistolaisen Fillonin talousskandaalien seurauksena. Tuoreiden kannatusmittausten perusteella Macron on suosituimpi presidenttiehdokas kuin Marine Le Pen, mutta hänen on saatava taakseen myös riittävästi konservatiiveja ilman, että hän vieraannuttaa kannattajiensa suuren enemmistön – nuoret liberaalit kaupunkilaiset.

Jos kasvava kannatus vie Macronin presidentinvaalien toiselle kierrokselle, 39-vuotias entinen talousministeri voi kaataa EU-vastaisen Kansallisen rintaman Marine Le Penin valtatoiveet.

Kannatusmittauksissa presidentinvaalien ensimmäisen kierroksen uskotaan olevan hyvin tasainen. Cevipofin kyselyssä Marine Le Pen saa suurimman kannatuksen vaalien ensimmäisellä

kierroksella, mutta Macron voittaa kyselyn perusteella toisen kierroksen selvällä enemmistöllä. Toinen kannatusmittauksia tekevä palvelu (Harris Interactive) arvioi, että Macron saa ensimmäisellä kierroksella 26 ja Le Pen 25 prosenttia äänistä. Myös tämä kysely ennakoi Macronin selvää voittoa vaalien toisella kierroksella.

Marine Le Penin johtama Kansallinen rintama haluaa Ranskan eroavan Euroopan unionista ja eurosta. Emmanuel Macron sen sijaan haluaa tiivistää Euroopan unionia ja lisätä yhteistyötä erityisesti Saksan kanssa. Hänen mukaansa on selvää, että nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa EU:n on talouden ja turvallisuuden takaamiseksi tiivistettävä yhteistyötään.

Emmanuel Macron lupaa Ranskalle ja Euroopalle mahdollisuuden uudistua

Äärioikeistolaista Kansallista rintamaa vastustavan ja poliittisen kulttuurin uudistuksia ajavan Macronin Kasvanut suosio näkyy voimakkaina vastalauseina Ranskan medioissa. Osa valittaa siitä, että Macronin puheet ovat liian pitkiä ja banaaleja, tai että hänellä ei ole todellista ohjelmaa. Toisten mielestä hän epäonnistui talousministerinä. Sen lisäksi on luultavaa, että Emmanuel Macron on salaa homo, jonka suosio perustuu henkilökulttiin ja jos ei muuta – ainakin hän on aivan liian nuori presidentiksi.

Ranskan kaksi suurinta puoluetta ovat epäonnistuneen politiikan sekä korruptio- ja talousskandaalien seurauksena tahranneet maineensa ja menettäneet uskottavuuttaan. Monet näkevät nuorena Emmanuel Macronissa autoritäärisen politiikan ja äärioikeistolaisen populismin voittajan.

Vaikka Marine Le Pen on pyrkinyt uudistamaan Kansallista rintamaa ja pesemään Jean Marie Le Penin rasistista ja äärioikeistolaista puoluetta salonkikelpoisemmaksi, on puolueen äärioikeistolainen menneisyys vielä myrkkyyä ranskalaisten enemmistölle. Marine Le Pen johtaa

presidenttikilpailua edelleen eräissä kannatuskyselyissä, mutta hänen voittoonsa toisella kierroksella ei uskota.

Macron tulee tavallaan politiikan ulkopuolelta. Hän ei kuulu kumpaankaan Ranskan valtapuolueeseen, vaikka toimikin sosialistihallituksen talousministerinä. Emmanuel Macron perusti En Marche ("Liikkeessä") -järjestön ajamaan taloudellisia ja poliittisia uudistuksia sekä omaa uudistuspolitiikkaansa Ranskaan.

Emmanuel Macron sanoo ylittävänsä puoluerajat. Hän ottaa aatteita ja vaikutteita oikealta, vasemmalta ja keskeltä. Hän kannattaa mm. sosiaaliturvaa, EU-jäsenyyttä ja EU:n tiiviimpää kehitystä, sääntelyiden ja turhan byrokratian purkamista, yrittämisen helpottamista ja kaikille 18-21-vuotiaille yleistä kuukauden mittaista asevelvollisuutta. Tästä poliittisesta ja ideologisesta määrittelemättömyydestä johtuen häntä on helppo vihata.

Mutta toisaalta Emmanuel Macron ei halua jakaa ihmisiä ideologisesti toisiaan vastustaviin ryhmiin, vaan löytää jotakin jolla yhdistää erimielisten poliittisten ryhmien ideologiat työskentelemään Ranskan ja Euroopan hyväksi – ei niitä vastaan.

On hyvin mahdollista, että Ranskan seuraava presidentti on Emmanuel Macron. Tällainen vaihtoehto on EU-myönteisille kaikkein mieluisin, sillä Macronin tavoitteet ovat monin tavoin yhteneväiset Merkelin sekä muiden Euroopan entistä tiivimpään yhteistyöhön tähtäävien EU-johtajien kanssa.